

legnagyobb fokú hazafüti lelkesülés kinyomata, emitt a lelkesülés hámulattal, gyönyörrel vegyülve. Az asztal alsó végére könyökölő falusi alak valószínűleg gyönyörködik; a többinek arcán, testtartásán is mind ott látható a fellobbanó lelkesedés tüze s a szent elhatározás, hogy ha a haza hívja, mindnyájan el fognak menni. A legvégül botjára támaszkodó öreg ember arcán már a bánat is ott ül, hogy hátha nem bírja már el a fegyvert! . . .

Sajnos, hogy ez a magyar tárgyú becses kép is annyi más kiváló magyar művészi alkotás sorára jutott, a mennyiben Londonban, hol egy kiállítás nagy feltűnést keltett, egy ottani műkedvelő vásárolta meg.

UTON.

Uton vagyok, távol vidéken
Robog velem a gyors-vonat.
Sík róla föld jön szembe velem,
Kicsiny madár dallal fogad.
Rét szőnyeget terít előmbe,
Virág hajl reám köszöntve . . .
S mégis szívem oh, mintha fájna,
Távolból is csak visszavágyna
Kéklő hegyed aljába, kis falum,
Csöndes kicsiny falum! . . .

Nagy városok fényárban úszva
Hivalkodón néznek reám.
Szép házsorok hívnak magukba:
Jer! itt találsz mindenre ám,
Mi csak tetszik szádnak, szemednek . . .
Forrási itt csörgedeznek
Kéjnek, gyönyörnek . . . Ám hiába!
Szívem mintha csak visszavágyna
Sáros, poros útcaidba, kis falum,
Csöndes kicsiny falum!

Jó emberek nyájas szavakkal
Köszöntenek: hozzánk betérj!
Sok van, ki jó szívből marasztal,
S megoszt velem lakást, kenyért.
Egy-egy lenéz nagy búské gőggel, —
Ilyennek csak hízlekedő kell, —
Tovább megyek, de mintha fájna
Szívem, s sóhajtvá visszavágyna
Jó s egyszerű néped közé, falum,
Csöndes kicsiny falum! . . .

Szép rónaföld s nagy városok, ti
Csak álljatok, ragyogjatok!
Hidig fény is szokott ragyogni,
De én sugárt, meleg napot
Tudok szeretni, arra vágyok.
Mit ér nekem ti ragyogások . . .
Kicsiny falum, kéklő hegyeddel, —
Jövök feléd . . . Oh, nem felelt el
Téged szívem, — e csepp legyen tanum, —
Csöndes kicsiny falum! . . .

Megyek, megyek . . . hűz már a vágó, von
Feléd, te csöndes kis lakom.
Jó emberek! az Isten áldjon,
A hála-szó zeng ajkamon . . .
S te búské gőg, maradj magadnak,
Reád a jók semmit sem adnak.
Én jók között élek falumba,
Nincs durvaság, ott nincs gorbomba,
Ezért szerettek téged, én falum,
Csöndes kicsiny falum! . . .

Dömény József.

MÁRIA LUJZA BUDÁN.

Egykorú levelek nyomán.

A francziák egykori császárnéjának Magyarországhoz való viszonyáról, hazánkban töltött napjairól majdnem semmit sem tud a történetírás; csak újabban kezdtek napvilágot látni azok a levelezések, melyeket Ferenc császárnak tehetségekben gazdag leánya ifjúkori barátjával

folytatott. Az udvar az előtt nem sok időt töltött Budán; csak a franczia háború hozta közelebb a magyar nemzet és az uralkodó-ház szívét egymáshoz s ennek következménye volt a királyi család első hosszabb látogatása is a budai várpalotában, a mely azonban akkor még nem sok kényelmet biztosított a nagy személyzetű udvarnak.

Mikor 1805 őszén a királyi család először jött Budára, melynek az akkori zavaros idők közt épen fekvése biztosított elsőbbséget a határszéli Pozsony fölött, az udvar elhelyezése a legnagyobb fejtörést okozta. Nem is a királyi palotába hurcolkodott az udvar, hanem a szomszédos épületekben szállásolta el magát, a hogy lehetett. Mária Lujza lakosztálya a nádori palotában volt: egy hálószoba, remek festményekkel, egy kedves kis társalgó szoba s egy másik az inasok számára. De az elrendezés nem volt könnyű dolog. A két főherceg, Ferencz Károly és József Ferencz, emez hat, amaz csak három éves, egy szobában volt kénytelen aludni. Durwaldné és Görögné asszony, a két komorna, egy közös szobát kaptak s Mária Anna is egyet Handl nevű komornájával. Ferdinánd főhercegnek Stefaneo báró kamarásával mindössze három szobájuk volt. Azonkívül húsz család lakott a Teleki-házban; a báró Oreczy-féle házban kaptak helyet Colloredo grófnő, Mária Lujza főhercegnő nevelőnője és a leánya, a főhercegnő bizalmas barátja. Szapáry gróf a Vizivárosban akart bérelni lakást, a mit Oreczy báró meghallván, őt szobáját átengedte neki. Mint látni tehát, az udvar átköltözködésének megvoltak a maga apró kellemetlenségei.

Kárpótolták azonban ezt az ifjú főhercegnőnek nagybátyja, a nádor kertjében tett sétái, mely kert az utolsó nyolcz év alatt nagyban megbővült és szépült. Volt benne, — a mint a részletes leírásból láthatjuk, — kellemes fürdő, szép tehenészet, sok galamb, pulyka, tyúk, liba, továbbá egy remetelak, egy parasztkunyhó, két kretrec, két kalitka. Az angol park formára tervezett kert lejtős volt, benne szőlő, hol nagyon meglepte a főhercegnőt a dolgozó munkások azon eljárása, hogy a földbe tűzött két karóra rögtönzött függőbölcsőben helyezték el csecsemőiket, a mi az ilyesmik iránt fogékony lánykának annyira megtetszett, hogy megajándékozta a szőlőmunkásokat.

Általában a budai levegő használt a főhercegnőnek, leszámítva, hogy a roszt víz helyett borivásra kellett szorulnia. Ez lehetett az oka, hogy a következő évben nem is látogatta meg az uralkodó család Budát. De már két évre rá az édes anyának, Ferenc császár második nejének elvesztése feletti bánat újra Magyarországra és pedig hosszabb útra hozta körünkbe az uralkodó családot szórakozás végett. Ez alkalommal egész a Bánáti mentek le Ferenc császár és gyermekei. Meglátogatták Temesvárt is, mely város Mária Lujzának jobban megtetszett, mint maga Buda.

Következett a franczia betörés veszélye 1809-ben, s ez aztán hosszabb időre kényszerítette az udvart, hogy magyar népe körében kevesen állandó tartózkodást. A politikai helyzet, mely az egész monarchia lételetét megsemmisítéssel fenyegette, nem olyan volt, hogy az udvari élet egész fényét árasztja Budára; de az uralkodó család szerény, polgárius magánéletébe érdekes bepillantást engednek Mária Lujzának ez időbeli levelei, ki idősebb nővérével, Leopoldinnával és mostoha anyjával, Mária Ludovikával estei főhercegnővel Budán maradt, hogy onnan később Egerben vonuljon meg, míg többi testvére, köztük Ferencz Károly számára egyelőre Nagy-Váradot szemelték ki, a honnan később

sőbb Kassára tették át lakásukat. A családi politika minden eshetőséggel előre számolt.

Meglehetős egyhangú élet közt telt az idő, a napról-napra remegve várt harcztéri hírek ellenmondó hatásai alatt. Mária Lujzát naponta meglátogatta olasz nyelvmestere, Goung tanácsos és rajztanítója. A nap többi részét a Margitszigeten, vagy a közönséggel mindig zsúfolt Oreczy-kertben tett sétákkal töltötték, s ezt az egyhangú életet csak olykor szakította meg egy-egy nagyobb ünnepély, így mikor 1809 júniusában a torontalmegyei fölkelők zászlószenelése volt, kiket Csekonics tábornok vezetett.

Ez alkalommal a királyi család egy roppant nagy sátor alatt foglalt helyet s a primás miséje után mindenki bevett a zászlórúdba egy szöveget. De bár e szertartás 1/2 8 órára volt kitűzve, csak 10-kor vehette kezdetét; e várakozás, — mondja levelében Mária Lujza — épen nem lehetett kellemes, tekintve, hogy az előtte való napi vacsorán az asztalnál ült húsz személy közül tizenhöz volt elrontott a gyomrával valami édes itallal. Még egy más furcsa része is volt az ünnepélynek. Visszamenet a királyné uszályát inas által vitette maga után, a mit észrevevén a híres Alvinezy tábornok, oda rohant és felkapta az uszályt, de kissé ügyetlenül, s így a kómoló tábornok általános derűtlenség közt teljesítette szolgálatát egész a lépcsőig. Ugyan ekkor Rudolf főherceg és bimbórnok palástjába is bele kapott a szél s úgy megforgatta, hogy a főhercegnék egyik kísérőjébe kellett kapaszkodnia, hogy el ne essék.

Másnap megérkezett János főherceg vereségének s Pozsony bombázásának híre, mely alkalommal egy 62 fontos bomba Ferenc császár lakosztályába is becsapott, majdnem ugyanazon pillanatban, midőn a császár kiment onnan, hogy a primási kertben sétát tegyen; míg egy más bomba Esterházy R. grófné csecsemő gyermekét úgy megrémítette, hogy az ijedségtől meghalt. Mindez szétbontotta a budai kis udvart s arra birta, hogy ideiglenesen Egerbe tegye át székhelyét, noha a császárné gyöngékedett. Szorongatásai közben is jellemzi azonban Mária Lujza jó humorát, hogy mily hamar túltette magát e költözködéssel járó kellemetlenségeken. Összes butorzata — saját följegyzése szerint — nem állott másból, mint egy asztalból, melyen dolgozott, írt és rajzolt, egy ágyból, két viseltes kanapéból és négy székből, valamennyi tele volt poloskával. Húga, Leopoldina sem járt jobban; csak anyja és Ferdinánd fivére nyert valamivel jobb elszállásolást az érseki lakás második emeletén, valamint Rudolf nagybátyja, kinek magának tíz szoba állott rendelkezésére, melyeknek csak az az egy hiányuk volt, hogy asztal nem volt bennük több egynél, s azt mindig magával kellett cipelnie; ha pedig kamarásainak kellett valamit írniok, kénytelenek voltak a zongorán vagy a földön végezni dolgukat.

Mindez azonban nem gátolta a főhercegnőt, hogy jól ne érezze magát Egerben, hol úgy találta, hogy minden olcsóbb, mint Budán. Örült neki, hogy mindennap hajnali 3 órakor a csürhe-hajtás ébreszti fel, s hogy a nagybátyja által birt lakosztály kertjében egész éjszaka foly a bál. Komoly készüléteket tett az egri mecset tornyának megmászására, s e mellett naponként kísértél a szőlőbe, a hol felhasználva magyar nyelvismeretét, cseresznyére alkudozott a parasztnőkkel, hol pedig az érsek tárkanyi birtokára, melynek halastava és természetes vizesése Badenre emlékeztette, azon különbséggel — mint finom szatirálval hozzátesszi, — hogy itt «vagy járhatatlan sziklákon, vagy a patakban kell járni». Este aztán nyolcz órakor

valamennyien egybegyűltek a királyné lakosztályában, hol 3—4 játéksztal volt felállítva, melyek körül járta a *Thombre* játék és folyt a társalgás. A kis társaságnak mindennapi tagjai voltak a királynén, három gyermekén s két nagybátyján kívül: Pálffy, Nádasdy, Esterházy, Kaunitz, Altheim, Lazánsky grófnők és a főhercegi gyermekek nevelői és nevelőnői. Esterházy grófnő is átlátogatott Komáromból, hová Pozsonyból menekült s így a monarchia udvara egy kis ideig Egerben összpontosult.

Nem sokára Ferencz Károly és nővérei is megérkeztek Kassáról, kissé lesoványodva ugyan, de jó egészséggel. A főherceg tiszteletére a jó érsek díszlakozatot rendezett Tiskányban. De alig indultak el, sötét fellegek tornyosultak az égen, s villámlás és dörgés közt megeredt a zápor, miközben a kisebbik főhercegnő sírva fakadt, füstbe menni látván a várva várt mulatságot. De végre kiderült, a társaság felkapaszkodott hat szekérre s megindultak a borzasztó úton, egy kis patakon át, melyben szerencsén meg is rekedt három kócsi, úgy hogy gyalog kellett kigázolniok a vízből az ilyenekhez nem szokott főhercegi gyermekeknek.

Szebben sikerült a szalóki búcsú, meg a kereseni fáczánosba rendezett kirándulás, mely alkalommal a hevesmegyei fölkelők díszbe öltözött csapatainak élén a szintén inzurgens egyenruhába öltözött trónörökös különböző gyakorlatokat végeztetett. Visszatérőkor az egész keret kivilágítva találták, a fák lampionokkal voltak teleaggatva, a királyné és Mária Lujza kivilágított arczépeivel, s az egész egri társaság késő éjjelig nyüzsgött a kert sétaútjain.

Az övéihez annyira ragaszkodó Károly Ambrus primás azonban alig pár héttel utóbb örök álmora hűnyta szeimeit. Gyermekkora óta idegláz gyötörte, mely a nagyszombati kórházban tett látogatásai alatt elmérgesedve, rövid napok alatt sírba vitte. A királyné hat Budán érte legkedvesebb fivére halálának híre; rettenetesen leverte a csapás; alig tudták magához téríteni. A budai várpalota hősege és változó légmérséklete nem volt alkalmas az uralkodó családjának egészségi állapotát kedvezőbbré fordítani: Ferdinánd, Leopoldina, Ferencz Károly egymás után himlőbe estek az 1809. év őszén; csak Mária Lujza maradt egészséges.

Az egymást ért csapások szűkebb körre szorították az uralkodó család budai életét; mind a mellett mulatságokban nem volt hiány, és a Sándor grófnő által hetenként háromszor rendezett bálok Budán a magyar arisztokrácia minden nevesebb képviselőit egyesítették. Gyöngékedése daczára olykor a királyné is meghívta magához a Sándor családot, a fiatal Széchenyi-Clam-ékat, fiokkal, a kis Szapáry grófnőt, Nádasdy Lipótnét és családját, Semseynét, Almásy Tónit, stb. Ilyenkor aztán rendszeren Lajos főherceg volt, a ki megkezdte a tánczot, s megessett, hogy Mária Lujza — pontos följegyzése szerint — esti 11 óráig már négy keringőt, egy éocossaise-t és franczia négyest járt el.

Ebben a családias bensőségben teltek az uralkodó-ház napjai Budán, míg Európa körökörül égett s a franczia hódító trónokon át nyitott utat magának diadalszekerén. Senki sem hitte volna még akkor, hogy rövid idő múlva épen a budai családi otthon felé fordítja saszemét, hogy onnan szemelje ki magának jövőendőbelijét, Mária Lujzát, a kit magyarországi tartózkodása már-már annyira magyarrá tett szívben-lélekben, hogy e tekintetben egyszer így nyilatkozott: «Nagyon szeretek itt lenni, igazi szenvedéllyel ragaszkodom Magyarországhoz s oly szép és zengzetes nyelvéhez».

ZSIGMOND KIRÁLY MENEKÜLÉSE A NIKÁPOLYI CSATÁBÓL.

(Képmellékletünkhez.)

Annak a nagy reményekkel megindított, de következményeiben oly szerencsétlen hadjáratnak, melyet Zsigmond királyunk a nyugati hatalmakkal szövetségbe 1396-ban a török ellen indított, utolsó mozzamas jelenetét ábrázolja *Knackfuss H.* híres német festőnek mai számunkban bemutatott képe.

A keresztes háborúk ideje óta közös cél nem tömörítette s egyesült cselekvésre nem lelkesítette Eárópa népeit, mert közös veszélytől nem kellett tartaniok mindaddig, a míg a török meg nem jelent a Bosporus partján.

Bajazid szultán fenhéjázó válasza, a melyet a magyar király követekinek Bolgárország meghódítása után adott, leplezetlenül feltárta az izlám bajnokainak a világalumal elérésére irányuló törekvéseit. Nem csupán a legközelebbi szomszédoknak, hanem az egész keresztény világnak szolgált az a fenyegetés, hogy a szultán Magyarország meghódítása után a római Szent-Péter templomban fogja lovát megakaratlatni. Zsigmond királyt a belső forrongások megakadályozták abban, hogy az ország egész erejével lépjen föl a veszélyes szomszéd ellen.

A nyugat fejedelmeihez kellett segítségért fordulnia, hogy teljes készütséggel nézhessen az ellenség szemébe. Zsigmond király dicsőségre vágyó lelke legmerészebb álmait látta megvalósulni, mikor a nyugati szövetséges hadak (francziák, angolok és német birodalmak) 1396 nyarán Buda falai alatt egybegyűlekedtek. A nyugati keresztes hadak száma meghaladta a 40.000-et, körülbelül ugyanennyit tett ki a magyar sereg is, melynek legjávát a két Garai és három Kanizsay testvér, Ilsvai Leusták nádor, Cillei Herman gróf, Stibor vajda, a Csákyak, a Maróthyak, a Rozgonyiak, a Perényiek személyesen vezették királyuk táborába. Nagy Lajos óta nem látott ilyen fényes hadsereget Budavara. «Ki állhat nekünk ellent?!» így kiáltott fel Zsigmond király, mikor szemlét tartott az egyesült hadak felett. «Ha az ég reánk szakadna, fenttartanók lánzdásainkkal!» — mondák a keresztesenyei.

Nem a lelkesedés nagyságán mult tehát, hogy a vállalatához fűzött vérmes remények nem teljesültek. A vezérek közt kiütött egyenetlenkedés miatt veszett el a kezdetben diadalmasnak ígérkezett nikápolyi csata. Bár a magyarok, kik a sereg közepén a derékhadt alkották, orosz-lánokként vívtak királyuk vezetés alatt; bár a bajor és sváb lovgagok, a stájerok s a Johannita és Német-rend lovagjai is hatalmasan közreműködtek a küzdelemben: a győzelem mindazáltal a törökök javára dőlt el. A keresztény hadak megtörték és futásnak eredtek. *Knackfuss* képen azt a pillanatot látjuk megörökítve, a midőn Zsigmond királyt hívei a nikápolyi csatateréről (1396 szeptember 28-án), a küzdők sorai közül kiragadva, urukkal együtt a Dunán horgonyzó gályára menekülnek az üldöző törökök elől.

Cillei Herman gróf ugrik először a Duna hullamai közé; a páncélja fölé öltött ezímeres vért-ingröl ismerjük meg.

Nyomában van a király, a harczt hevé felváltó csüggeteg közönnnyel ülvé lován, melynek takaróját Magyarország és a magyar korona hűbéres tartományainak ezímerai díszítik. Koronás harczai sisakja hátára van leeresztve s fejét csak könnyű sapka fűdi. Görcsösen markolja lova kantárszárát, de épen nem zaklatja sietésre a vízben emelt fövel gázoló lovát.

A királytól jobbra *Hohenzollern* János, a nürnbergi vágróf kivont karddal fordul vissza az üldözők felé. A folyam partján összetorló embertömegből, a győztesek és győzők csoportjából kiválik *Kanizsay* János, az ország primása, és *Garai* Miklós, ki koronás kigyót visel ezímerében és sisakjának ormán. A gálya, mely felé a menekülők tartanak, a Johanniták ezímerét és zászlaját viseli; a rend egyik lovagja sietve becsatlatja le az érkezők elé a kötelhágcsót. Távloab a magyar hadihajók kínálkoznak a habok közt feljűk úszó néhány lovasnak menedéül. A háttérben, a magaslapon lovas törökök tehetetlen dühvel szemlélik a király megszabadulását, néhányan közülök neki akarnak vágni a haboknak, hogy elvágják a menekülők útját.

Erő és élet nyilatkozik e képen, mely annyi-val is érdekesebb, mert a német császár kezdeményezésének köszönheti létrejöttét. *II. Vilmos* császár ezzel akarta megörökíteni azt a szerepet, mely e világtörténelmi eseménynél a Hohenzollern-ház egyik tagjának jutott. *János* nürnbergi vágróf, Zsigmond király unokaöccse, testvére volt annak a Hohenzollern Frigyesnek, a ki később Zsigmond udvarában alapította meg szerencsét, megszerezve tőle 1410-ben Brandenburt. A Hohenzollernek ez által jutottak a német birodalom választó fejedelmei sorába; Németország hatalmas császári háza tehát első-sorban ama hálados érzelmek köszönheti emelkedését, a mely a magyar királyt a hű fegyvertárhoz csatolta.

A Zsigmond király megmenekülését ábrázoló festmény, melyet a művész fejedelmi ur utasításai szerint alkotott meg, a német császár dolgozó-szobáját díszíti. *Vilmos* császárnak, ha reá tekint, mindannyiszor eszébe juthat, hogy az első Hohenzollernek egyike a magyar király környezetében vált a történelem nevezetes alakjává.

RUDOLF TRÓNÖRÖKÖS NEVELTETÉSÉRŐL.*

Irta Dr. Rimely Károly besztarcebányai püspök.

Éltemnek igen felszaporodott éveiből azon kilencz évet tartom legszebbnek, melyek lefolyása alatt ő fenségeik, Rudolf koronaherceg, Gizella és Klotild főhercegnasszonyok szolgálatában, mint a magyar nyelv és irodalom tanára működhettem.

Ezen időszakból kíván tőlem a szerkesztő úr emléklapokat azon szerkesztendő emlékalumba, mely a Rudolf fogadalmi templom javára szerencsés választással szerkeszteni szándékozik.

Három irányban kérdézősködtek előttem a boldogult trónörökösre vonatkozólag, hogy tudniillik: megtanult-e tökéletesen magyarul? minők voltak tehetségei? és volt-e hajlama magyar hazánk iránt? Az első pontot illetőleg azt felelhettem, hogy már magyar dajkától is tanult magyarul, és nehezebb volt később őt a tájkiejtéstől elszakítani, mint a tiszta kiejtéshez hozzászoktatni; ezt megjegyezve, a többire nézve köztudomású, hogy Rudolf trónörökös teljesen tudta a magyar nyelvet szóban úgy, mint írásban.

Mikor később Prága jelöltetett ki számára lakásul, s Bécsbe jött, hogy fenséges aráját ott bejárja, kegyeltes lelke legsebb nyilvánulása az vala, hogy volt tanárait még egyszer egybegyűlve látni óhajtott. Ez alkalommal felbátorított képessége azon aggodalmam kifejezésére, hogy a távolban elfelejti a magyar nyelvet; de válasza megnyugtatót, hogy sem a magyar nyelvet, sem egyebet, mit tőlem tanult, nem fogja elfelejteni soha.

Tehetség Istentől valóban megáldott volt. Már tíz éves korában tapasztalható vala rajta a felfogás könnyűsége és tisztasága és erős emlékező tehetsége. Az ifjúkor természetes szórakozottsága olykor rajta is mutatkozván, szélbe vesztetnek hitem egy-egy óra előadásait, míg esodálatomra a harmadnapján órán pontosan és élénken feltárta azt emlékező tehetsége. Később, midőn szigorún kezelt próbatételekre jelent meg ő felsege előtt s attól neki egy mondat vagy eszme tüzetett ki 10—15 percnyi átgon-dolásra s körülírásra, bámulatra ragadta a jelenlévőket, miként magam is tapasztaltam, a tétel rögtönzött éles felfogásával s tartalmas körülírásával. Itélő tehetsége különösen kitűnt a különbéle szakirály kísérleteinél. Egy Szent István király ünnepére kiadott egyházi szónoklatot kísérletként elolvastán, jobbra-balra forgatta, megjegyezvén: «ebben se Szent Istvánról, se az evangéliumról nincs szó»; — és az a beszéd igazában csakugyan akadémiai értekezés

* E közleményt a kispesti fogadalmi templom javára szerkesztett, sajtó alatt levő *Emlékalumból* vesszük át. Az érdekes dolgozat dr. Rimely Károly besztarcebányai püspök tollából származik, ki 1868-tól 1876-ig, vagyis nyolcz évig működött, mint a boldogult Rudolf trónörökös egyik nevelője s így bő alkalma volt a serdülő fejedelmi sarj egész lényét s lelki világát alaposan kiismerni. Rimely püspök közleményét az *Emlékalumból* szerkesztője, *Cziklay* Lajos úr volt szives lapunknak közlés végett átengedni, s azt kivonatossan itt adjuk.

Szerk.

volt. A bölcsék mondatait egybegyűjtött Kornmann Rupert azon idézete hozatván fel, hogy az uralkodók nagysága leginkább tanácsadók kellő megválasztásában nyilvánul, a koronaherceg a kellő szót és az egész mondatot megmagyaráztatni kívánta. A magyarázat nem le-

adokról jött elő a szó, rendesen azt kérdezte: vallásos ember-e az?

Olvasmányul kívánta egykor Kossuth Lajos beszédeit is választani; az alak és tartalom szerint egyiránt kifogástalan forradalom előtti beszédek e szerint a koronaherceg olvasta,

szerűbbnek tartván az ifjú képzelet szárnyalatát a valóságra leszállítani, mintsem egyszerűen eltiltani — kellő előkészítés mellett a beszédek olvasását engedélyezte, és a koronaherceg vagy tíz sort élénken elolvastán, a könyvet szó nélkül félre tette.

FUTÁS EGYIPTOMBA.

JÚDÁS A FŐPAPOK ELŐTT.

P. Didon «Jézus Krisztus» című munkájából. — Bida rajzai.

hetett más, mint hogy az uralkodó csak oly tanácsosokat használjon, kik megkívántató lelki tehetséggel és tapasztalattal bírnak s hitükben hűvek Istenhez; mert a ki nem hűve Istennek, a királynak se lesz hűve, mint a történet bőven mutatja. Ez oly mély hatást gyakorolt a koronaherceg lelkére, hogy ha magasrangú tanács-

figyelmesen és értelmesen olvasta s tetszett neki kivált a forma szépsége. Nagy zavarba hozott azonban, midőn hallván valahonnan Kossuthnak az uralkodóház elleni beszédeiről, azokat is olvasni kívánta. Ezen kívánsága Ő felsége elé került, kinek bölcsesége és őszinte fenkölt lelke ezen ügyben is fényesen kivilágolt; mert czél-

A koronaherceg német, magyar, cseh, lengyel és francia nyelven nyert oktatást, s habár az oktatók előadásaiiban úgy, mint nyelvgyakorlataikban és egyáltalán külön szabályrendeletekkel korlátozva nem voltak, mégis a nyelvgyakorlatok ürügye alatt minden nemzetiségi pártüzem megkísérlésének távol kelle maradnia,

ha mégis előfordult, el is lőn mozdítva a kísérlő azonnal. Így történt, hogy magamat is megkérdezett egy áthelyezett német tanár helyére jött igen tisztességes tanító, vajon mily világitásban állítom én a magyar költészetet a koronaherceg elé, kinek ő magándolgozatul a német

Felvilágosítottam a jó német tanár urat, hogy Ő fensége ezen buzdulatot különösen Petőfi s leginkább Kisfaludy Károly «Honvág» című elegikus költeményéből merítette, mely annyira lefoglalta lelkét, hogy majdan kívülről is el tudta mondani azt, különösen pedig szeretete

iránya némileg módosult, midőn a természet-tudományok oktatói s azoknak elvei más felé tereltek hajlamát, de sem ezek, sem pedig azon más nyelvű, más irányú, más érdekű körök, melyekbe később jutott, el nem fojtották lelkében a gyermekkorában szülemlett jó és

JÉZUS MEGMOSSA A TANITVÁNYAINAK LÁBAIT.

AZ ÖZVEGY ASSZONY KÉT FILLÉRJE.

P. Didon «Jézus Krisztus» című munkájából. — Bida rajzai.

költészetet tűzvéni ki, — Ő fensége dolgozatában merő összehasonlítással élt a német és magyar költészet között s kiemelve a német költészet művelt koncepczióit s szépségeit, azt állította mégis, hogy a haza szeretetét úgy ecsetelni még sem tudja más, mint a magyar költő, hazáját úgy nem szereti senki, mint a magyar.

ismételni ezen szakot: «Megy a bús vándor sorsa végzetében, — De él hazája bánatos melyében, — S andalga meg-megáll minden fokon, — Keservit tördelt hangokon kiönti, — Keletről térő felhőket köszönti, — S elszenderült moh-lepte sírokon».

A trónörökös szép lelkének ezen eszményi

hajlandó indulatot hazánk és lakói iránt. És most Szerkesztő urak, leteszem tollamat s visszasietek Istenhez, hogy imáimmal annak kegyelmébe ajánljam felejthetetlen fenséges halottunkat, ki serdülő korában oly szép reményekre jogosított, ki fölött repesett örömeim lelkem, ha láttam nyilvánulni ájtatos lel-

két, midőn valamely könyv czimén alkalmazott egy-egy szentképet megcsókolt, midőn valamely bármily óvatossággal választott olvasmányban mégis előfordult kétes kifejezés fölött ártatlanul elpirult, midőn szolgájának a nyújtott pohár vizet alázatosan megköszönte, midőn halás érzete tanítóit örömben tört ki, ha egy-egy másikat azok közül kitüntetés érte.

DIDON KÖNYVE JÉZUS KRISZTUSRÓL.

Vallásos tárgyú diszkönyveink egyik legtekélyesebbje úgy tartalmánál, mint kiállítása fényénél fogva *Didon* híres «Jézus Krisztus»-a, melyet francziából dr. Kiss János és Sulyok István csanád-megyei áldozó papok fordítottak magyarra, s Dessewffy püspöknek ajánlva a csanádi egyházmegyei hatóság jóváhagyásával adtak ki.

A Domokos-rendű *Didon*ak e műve kevéssel azután, hogy francia nyelven megjelent, a keresztény irodalom nevezetes könyve lett, melyet sietve fordítottak le idegen nyelvekre. A kereszténység nagy alapítójáról már tömérdek sokat írtak, de általános vélemény szerint Didon műve túlszárnyalja mindazokat, miket a vallásos irodalom e nemből eddig felmutatott. Didon ép oly hitbuzgó, mint tudós, s egyszersmind még kitünő író is. A hit alapján, a tudományos Szentírás-magyarázat megbízható eredményeit használta föl. A mit a szerző bevezetéseken a történelmi kritikáról és Jézus Krisztus életrajzána forrásairól elmond, az maga elég a mélyelműség, a ritka szakember fölismerése, ki mindent megvizsgált, a mi feladata teljesítésében támogathatja. Krisztus kora, Palesztina akkori állapota, a zsidók, az emberek lelki világa és gondolatköre, egy hatalmas korrajz teljessége veszi körül Jézus életét. Sokat megtudunk, a mi ismeretlen volt, sok megvilágosodik, a mit nem értettünk. Noha tudományos a mű, de sehol sem száraz. Az előadás egyszerű, szép, s vallásos emelkedettség hatja át.

A magyar kiadás igazán méltó minden keresztény család könyvtára és szalonja diszél. Nagy negyedrét (40 és 30 centimeter) az alakja, vastag papírra nyomva, világos, nagy betűkkel. Ékesítve van 20 rézmetszettel, 45 autotipiával, 1 térképpel és 3 rajzzal. Az Üdvözítő életének legnevezetesebb mozzanatait ábrázoló 65 illusztrációja mind *Bida* német művész rajza, s valamennyi művészi alkotás. A művész huszonöt évet töltött Palesztinában, s tökéletesen megismerte a szent helyeket, az ottani embereket s szokásokat.

A mű kötese pazar, izléses. Az előlap atlasz-selyem, vékony vászon szegélyllyel; a selyem alapon a legfinomabb kivitelen, mintha aquarell festés volna, az Üdvözítő alakja sok színben, körülveve aranyos glóriával és csillagokkal. A kötés sarka bőrr. A nagy diszmuti bolti ára ily kötésben 45 ft. Megrendelhető dr. Kiss Jánosnál, a Szent István társulat igazgatójánál (Budapest, Királyi-Pál-utca 13. szám.)

E pompás diszmuti több képet bemutatunk lapunk mai számában. A szép diszmunkára, mint alkalmas karácsonyi ajándékre is méltó a figyelmet fölhívni.

NÉVY LÁSZLÓ.

A budapesti kereskedelmi akadémia igazgatója, Névy László, ezen intézetnél folytatott 25 éves működése alkalmából örműnne rendezésével tisztelik meg f. december hó 20-án az ország ezen első kereskedelmi szakiskolájának volt és mostani tanítványai, tanári kara, a kereskedelmi iskolai tanárok országos egyesülete s maga az akadémia vezérő bizottsága is. Egy negyedszázadon át buzgó és sikeres munkásságban töltött élet érdemeinek elismerése nyilatkozik ez ünnepségen.

Névy László 35 év óta működik a tanári és írói pályán. Ebből 25 év jut a kereskedelmi akadémia, mert előbb 10 évig (1861–1871) Szombathelyen volt főgymnáziumi tanár.

NÉVY LÁSZLÓ.

Húsz éves korában kezdte tanári pályáját s hosszú időn át tanította a magyar nyelvet, irodalmat és a történelmet. Írói munkássága majd harminczéves koráig szépirodalmi dolgozatokból állott, s csak 1870-ben jelent meg az első tudományos műve. Ez, az *Írásművek elmélete*, bár iskolai kézikönyv volt, magyar irodalmi kézikönyveink között új irányt jelöl. 1871-ben a Kisfaludy-Társaság pályázatán a *Tragédia elmélete*-vel pályadíjat nyert. Ezután egymás után nyerte el a Kisfaludy-Társaságnak még két pályadíját a *Komédia elmélete*-vel (1872.) és a *Drámai középfajok elmélete*-vel (1873.). 1874-ben *Bajza József emlékezete* czímen szónoki beszédével dícsérletet s külön díjat nyert, a következő évben pedig tíz mesével pályázott és eggyel el is nyerte a díjat, de a többi kilencet is dícsérletet kapott. Ugyancsak 1875-ben *A népet* című tragédiájával elnyerte az Akadémiában a Teiki-díjat. Ez időben belső dolgozótársa volt Szana Tamás *Pigylője*-nek, később 1878–79-ben az *Ellenőr* irodalmi és tárcza-rovatát vezette. A *Pigylő*-ben megjelent cikkei egy részét összegyűjtve, külön is kiadta *Aesthetikai dolgozatok* czím alatt.

Az első pályadíj elnyerése után elhagyta addigi állását, s a fővárosba jött, hol a ref. főgymnáziumhoz a magyar és latin nyelv tanárával egyhangulag megválasztott ugyan; de aztán körülményei így fordultak, hogy ezt az állást el sem foglalta, hanem a kereskedelmi akadémiára meghívását fogadva el, annak kötelékébe lépett 1871 őszén.

Ez időtől fogva állandóan ott működik. A fővárosba költözése óta egymás után jelentek meg Névy magyar irodalmi kézikönyvei, minők: a *Stilisztika* két részben, *Rhetorika*, *Poetika*, a hozzájuk való olvasókönyvekkel s még előbb a *Nemzeti irodalomtörténet* vázlata. Kézikönyveit az ország sok közép- és szakiskolájában használták és használják számos kiadásban. De férfiereje javát a Kereskedelmi Akadémiának szentelte. Beledolgozta magát a kereskedelmi szakgyakba is, és míg a középiskola szükségleteit figyelemmel kísérve szerkesztette s részben írta a Franklin-Társulat kiadásában megjelent *Íffúsági Íratok*-át és *Jeles Írók Tárá*-t, a szakiskolákban is régen érzett hiányt pótoló *Magyar kereskedelmi levelező-jével*. A kereskedelmi akadémiának 1883 óta igazgatóhelyettese volt, s Lewin igazgató idejében többször hízamosabban vezette az intézet ügyeit. Majd midőn 1885-ben *Ghyecz Géza* lett az intézet igazgatója, őt a vezérő bizottság állandó igazgató-helyettesévé nevezte ki, a pesti polgári kereskedelmi testület alsófokú szakiskolájának pedig igazgatójává lett, s ez iskolát mintá-iskolává emelte.

Névy a kereskedelmi akadémiában végzett munkásságával az intézetnél kívül is igen népszerűvé tette magát. Mikor a kereskedelmi iskolai tanárok országos egyesülete megalakult, őt választotta elnökévé. Rendesen figyelmet keltettek azok a beszédei, melyeket az iskolai ünne-

pélyeken tartott, így nevezetesen Deák Ferenczről, Széchenyi Istvárról, a koronázás 25 éves jubileumán, Jókai 50 éves írói jubileuma alkalmából tartott beszédei, melyek egyre fokozták tekintélyét a vezérő bizottság előtt, hogy ez Névyt, ki *Ghyecz* betegeskedése miatt 1895-ben különben is önállóan igazgatta az intézetet, részint eddigi érdemeiért, részint a f. é. május 9-én, az ezredévi iskolai ünnepélyen tartott tartalmas beszédjének hatása alatt az ünnepély után tartott ülésben azonnal igazgatóvá választotta.

Nem feledkezhetünk meg itt Névynek az Országos középiskolai Tanár-egyesületben kifejtett tevékenységéről sem. 1872 óta tíz éven át szerkesztette az egyesület Közlönyét s ez idő alatt mintegy 100 nyomtatott ivre terjedő cikket írt abba.

Hosszas munkássága alatt egyetlen hivatalos kitüntetés most érte, midőn a miniszter az újjászervezett Országos Közoktatástügyi Tanács tagjává nevezte ki.

Névy a társadalmi életben is kedvelt ember. A terézvárosi Polgári Körnek alnöke, a székesfőváros törvényhatóságának tagja.

Ime ez rövid vázlata egy munkában töltött életnek. Csak nagyjában soroltuk elő, mit tett; hogy mindent elmondhassunk, s működését minden tekintetben méltányolhassuk, arra e szűk keret nem elégséges. De a mit megemlítettünk, az is bőven elég arra, hogy nyilvános elismerésben részesüljön. Egész ember, igaz férfi volt mindig és minden körülmények között.

Koltai Virgil dr.

KORZIKAI KÉPEK.

Sötét, bűnös cselekménnyel kapcsolatban kezdtek a minap Napoleon szülföldjét emlegetni, mikor híre ment, hogy az üdülést végzett Korzikában tartózkodó fiatal *Windischgrätz* herceget kirabolták a sziget közepé táján, Ajacciótól vasúton két óra járányira levő *Vizzavona* helység legelső szállodájában, a *Hotel Monte d'oro*-ban. A kik ismerik e szép szigetet, a melyet a híres orvos, Charcot, méltán nevezett *Franciaország valódi kertjé*-nek, valószínűtlenül tartották a hirt, hiszen az idegenek, ha keresztül-kasúl barátságosak is a szigetet, minduntalan tapasztalhatják a példaszéri vendégszeretetről híres korzikaiknak lovagiaságát, becsületességét, kik szinte sértés számba veszik, ha az utas fáradozásait vagy utbaigazításait juttatással kínálja meg őket.

Magam is ismerem e bájos szigetet s annak derék, egyenes lelkű népét, mely távol áll minden aljasságtól s a mi jellemző foltot vetet, az csak a *«vendetta»*, az ősidők óta divatozó vérboszu, melyet eddig kiirtani nem sikerült. De rablásra a korzikai nem vetemedik, a minthogy csakugyan kiderült, hogy a *Windischgrätz* herceg elleni merényletet is másnnon jött rablók követték el.

Bárm alkalomból emlegetik is azonban Korzikát, csakhamar felvillan előttünk annak a nagy embernek, *Napoleonnak* neve, a ki e sziget fővárosában, Ajaccióban született. S ez vonja aztán magára első sorban figyelmünket, érdeklődésünket.

Bár a szigetnek majd mindenik helysége történelmi nevezetességű és festői szép fekvésű: a fő figyelmet mégis csak *Ajaccio* érdemi meg.

A húsz ezernyi lakosságú városnak egyik elhagyott szűk terén, a *Place de Lektian* van egy kis szürke emeletes ház, melynek homlokzatán ezt a márványtáblára vésett feliratot olvashatja az arra járó szemlélő:

«Napoleon est né dans cette maison le 15 août 1769.» (Napoleon ebben a házban született 1769 aug. 15.)

Keskeny lépcső vezet fel a komor folyosón a bejárathoz, melylyel szemben az első szobában egy nagy kerek asztalnál szokat volt üldögélni Buonaparte Carlónak, Ajaccio egykori ügyészének gyermekei, lezkejüket tanúlvá, a mi nem igen ment gyakori összekapások nélkül, mikor rendszeren a másodsülött *Napoleon* csinált

«MON REPOS.» (NAPOLEON PIHENŐ HELYE AZ AJACCIÓI PARKBAN.)

rendet testvérei közt. A második terem az elfogadó szoba, mint a többi, egyszerű, de igen tetszetős csinnal van berendezve, s első tekintetre megalátszik, hogy nem gazdag ugyan, de előkelő izlésű emberek laktak. A falakat díszítő képek, jórészt olajfestmények, művészi kézre vallanak; többnyire családtagoktól származnak. (A többi között ott van a szerencsétlen véget ért Lulu hercegné is néhány ügyes rajza). A harmadik teremnek fő nevezetessége a sárga márvány, mozaik reliefekkel ékeskedő nagy kandalló; ez előtt terül el egy nagy szőnyeg, melybe művészi kezek az *«Ilias»*-ból vett hősokeket és jeleneteket szőttek. Itt, e szobában született a nagy Napoleon. A negyedik szoba volt a díszterem, melyben a Buonaparte és Ramolino családok aprajánagyja a hosszú téli esteken mulatgatni, táncolgatni szokott. Ezt követi Napoleon halál- és dolgozó-szobája, melynek ablakszekrényében még most is úgy hevernek ott iskolás könyvei, a hogy egykori tulajdonosuk hagyta. Ezen szoba mellett van a titkos csapóajtó, a melyen keresztül Napoleon az ellene folgerjert paolisták dühe elől elmenekült. E szobának egyetlen ékessége egy nagy üvegburk, mely alatt elefánsontból kifaragott szent szobrocskák vannak, melyeket Napoleon konfirmációjakor kapott.

A *«Place Buonaparte»* nevű tér közepén látható egy szoborosportozat, mely Napoleon négy testvérel ábrázolja, a következő felirással: «A la memoire de Napoleon I. et de ses Frères: Joseph, Lucien, Jerome — la Corse reconnaissante» (Napoleon és testvérei emlékének — a halás Korzika). A szobrok tőszomszédságában van Ajaccio városháza, melynek dísztermei telisded teltek vannak Napoleonra vonatkozó ereklyékkel. Itt van többek között Napoleonnak Automarchi orvos által készített halotti álarcza, mely szinte megdöbbentő hűséggel ábrázolja a szent-ilonai fogoly haláltusától eltörtült ábrázatát.

A városházához nem messze van a Napoleon nagybátyja, Fesch érsek által alapított múzeum és kápolna. Az előbbi az olasz festészet középkori nagyjainak, a *«cinquecento»* leg híresebb festőművészeinek remekeivel van tele, a kápolnában pedig három koporsó fekszik egymás mellett: a Fesch érseké, meg a Buonaparte Carloé és nejeé, Ramolino Leticiaé. Különben az egész szigeten több felé vannak olyan helyek, a melyek Napoleon emlékezetét őrzik s hirdetik.

Ha a *«Napoleon-negyed»* hirdeti a múltat Ajaccióban: annál inkább hirdeti a szomszédos városrészt, a *«Cours Granduall»*, (*«idegenek negyede»*) a jelent és a jövőt. Itt laknak ugyanis a világ minden tájáról ide sereglett idegenek, kiknek javarésze nagy beteg, még pedig tüdőbajos. — *«Mily felsejős klíma ez! Keresve sem lehetne oly kellemes tavaszra s oly mérsékelt nyárra találni, mint Ajaccióban. Hiszen ez nem is Európa ege, hanem Afrikáé, csakhogy napja nem éget annyira. Milyen langyos, balzsamos, ozondu s levegője és milyen bűbajos a környéke!»,* így írt 1852-ben a *«Journal de Debats»*-ban az akkori idők egyik legnevezetesebb orvosa, dr. Donné. Ugyancsak így nyilatkozik nagy elragadtatással egy másik tekintély, Bergerat is: *«Nincs semmi a világon, a mi*

szébb lehetne, mint Ajaccio! És klímája? Az egy paradicsom klímája!» Ajaccio fekvése és környéke bájoló. A város előtt a tengerből, melyet a festői környezetű *«Sanguinaire»* szigetek világító tornya határol; tulsó partján már Sardinia hegyei kelenek elő, belsejében a narancs, ezírom, rózsaszínű s a meleg földővi növényzet egész bűbajos flórája, tarkítva teljes ibolyákkal és az óriásira nőtt *«marguerite»* virágokkal, az olajfa, myrtus, cyprus, czedrus- és palmaerdők buján tenyésznek itt.

Ajacciót éghajlatánál fogva az úgy nevezett *«nedves téli gyógyhelyek»* közé sorozhatjuk. Levegője teljesen por nélküli és annyira kellemetlen éjszaknyugati szélről (mistral) is védve van; csak a frissítő délnyugati szelek érik; végül — a mi a legfőbb — a hőmérsék ingadozása a lehető legkisebb, s a nap és éjjel hőmérséklete — a mi főleg az osztrák téli klimatikus helyeken oly nagyon ingadozik, — itt alig változik. Éghajlati tekintetben csak az egy Madeira versenyezhet vele. Betegék úgy, mint egészségesek még karácsonyi időben is nyitott ablaknál szoktak itt aludni, s könnyű nyári ruhában járnak. Az utolsó évek téli hónapjainak átlagos napi hőmérséklete 11–27°C. Általában elmondható, hogy Ajaccióban örök tavasz honol, nyoma sincs a télnek, környékét szemképráztaóan buja délszaki növényzet fedi, s enyhe levegőjén számtalan tüdőbeteg keres gyógyulást. Franciaia, német, angol, amerikai orvosok (sőt újabban hazaiak is) nagy számmal küldik ide betegeiket.

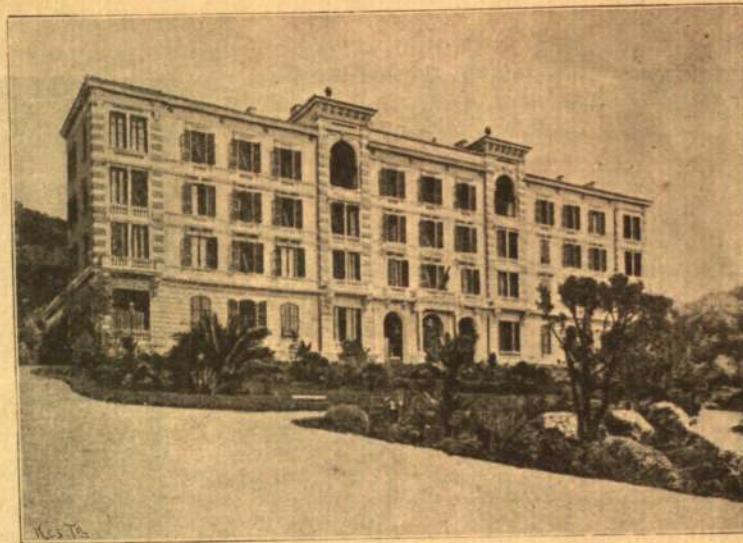
Ajaccio páratlan éghajlata birta rá a bécsi udvar orvosi köreit, s első sorban a király kedvenc házi orvosát, Wiederhofer bárót, ki Korzikának, illetőleg Ajacciónak egyik legtekélyesebb szöszölője, hogy Ferencz Ferdinánd főhercegnék téli tartózkodására Korzika fővárosát ajánlják, a mire a beteg prezuntív trónörökös annál szívesebben ráállt, mert Ajacciót már földközeli utazása alkalmával meglátogatta s nagyon megkedvelte. Most anyjával, Mária Terézia főhercegnővel s tizenhat tagból álló kíséretével Ajaccio legszébb és legnagyobb szállodájában, a *Grand Hotel Continental*-ban lakik, melyet tulajdonosa, a svájci Vasali-Hofer, pazar fényvel rendezett be.

A főherceg megérkezése nagy öröme hangolta az ajaccióiakat, hogy ime jóhírükön még sem ejtett nagy csorbát a *Windischgrätz* hercegre visszavonai kiraboltatása, mely nem tartotta vissza a főherceget családát attól, — mint eleinte hirdették, — hogy hozzájuk menjen telelni. S hogy uralkodó házuknál milyen határtalan bizalommal viseltetnek s mily sokat remélnek Ajaccio csodás klímájától, igazolja azon körülmény, hogy Ferencz Ferdinánd főhercegre elutazása előtt kijelentette azt a reményét, hogy Korzikából visszajövet tavaszra állandóan ismét Bécsbe fog jönni, s ott átveszi mindazon jogokat és kötelességeket, melyek rá, mint prezuntív trónörökösre várnak.

Láng Menyhért.

EGYVELEG.

* Dr. Faustnak állítólagos szülőházát Rodában Weimar mellett lebontották. A régi érdekes ház épület anyagát 90 márkáért vették meg.

A «GRAND HOTEL CONTINENTAL» AJACCIÓBAN.

* A nőcselédeknek igen jó dolguk van az Egyesült-államok előkelőbb házainál. A teljes ellátáson kívül havonként 20–80 forint fizetést kapnak s ezen kívül csinos szobájuk van, nem ritkán könyvtárral, zongorával és varrógéppel. Ugyes cselédekkel nagyon jól bálnak és sok szabad időt engednek nekik.

* A tetovirozás eredete. Egy angol tudós nem régebben azt fejtegette egyik néprajzi folyóiratban, mik lehetnek a tetovirozás és az emberi bőr színre festésének indító okai. A tudós abban a véleményben van, hogy itt vallási ok áll előtérben. Sok nép azt hiszi, hogy az általa imádtott szentet különösen megtisztelti, ha képét bőrére metszi be. E szokást nemcsak a mai természetnépeknél ismerjük, hanem a régi phoeniciaiaknál is, a kik istenségük jelvényét karjukon szökták viselni. Uj-Seelandban pl. a tetoválást maga a pap végzi s ott az a hit uralkodik, mely szerint az a nő, a ki nem engedi magát tetováltatni, holta után nem juthat az örök boldogságba. E mellett természetesen más lélektani okok is közrejátszanak, így a hiúság, a törekvés, valami különös jel által kitűnni, és mindenekelőtt az utánzás ösztöne, mely a szokás nagy elterjedését legkönnyebben megmagyarázza.

* Ottó bájos királyról, kit Fürstenriedben ketős katonai őrség őriz, írják, hogy testileg elég egészséges, s gyakran lovagol ki a szomszéd erdőbe, de idegenek elől teljesen elzárják. Az őrlt király nagyon falánk, sokszor kíséretének ételét is megieszi, különösen az édességeket. Elmebaja súlyosabb, mint valaha.

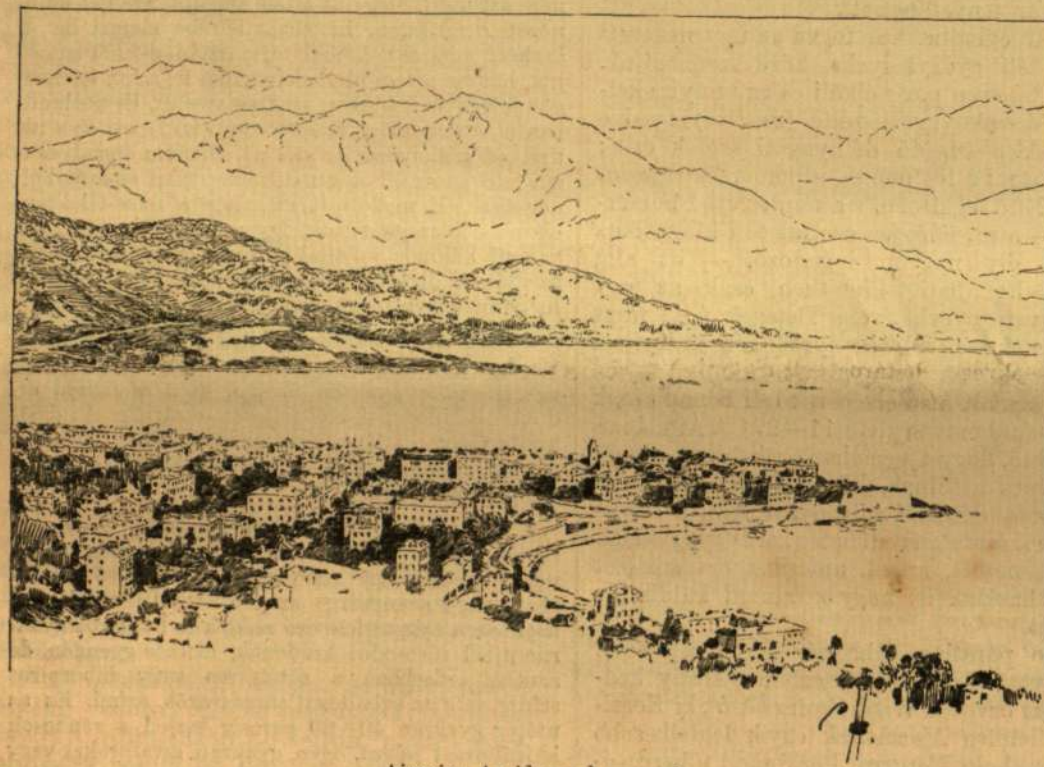
* A havasi píról Darfour kísütötte, hogy egészen biztos időjárattal áll összeköttetésben, különösen a második szinompáig. Az első rendes piros vagy aranyasra szín a naptól ered. Utána azonban a nyugat felé eső sziklák és hőmérsékletük gyakran újból pirosodni kezdenek, eleinte gyengén, de aztán erősebben a sötétpiros vagy biborpiros színig, míg az égboltozat sárgászöld színű. Ez az utópír gyakran 40–60 percig terjed s rendszeren időváltozást jelent, igen gyakran zivatarként vagy záporokat, hogy úgy az utazók a második pír élénkségéből s megjelenésére gyorsaságúbi biztosan következtethetnek a következő napok időjárására.

* Mely órában történik a legtöbb halálozes? Ennek a kérdésnek a megfejtésén fáradozott nem régebben két angol orvos: Finlayson és West Watson. Megvizsgálták Glasgownban 13,000 halotti bizonyítványt és ezek alapján arra az eredményre jutottak, hogy átlag reggeli 4 és 10 óra közt alszik ki a legtöbb élet. Egy berlini statisztikus, Schneider, nem kevesebb mint 60,000 halotti bizonyítványt nézett át, és ő is hasonló eredményre jutott. Az egyes órák végzetes voltát illetőleg azonban nem egészen egyeznek egymással a vizsgálódók. Schneider szerint legvégzetesebb a reggeli 5 óra, Finlayson szerint a reggeli 6 és Berens philadelphiai orvos szerint a reggeli 7 óra. Akármelyik adat legyen is a leghelyesebb, annyi bizonyosnak látszik, hogy a reggeli 4 és 7 óra közötti időköz az, a mikor az enyészett kaszája legsűrűbben arat, a mikor tehát a legtöbb emberi élet lángja lobban el.

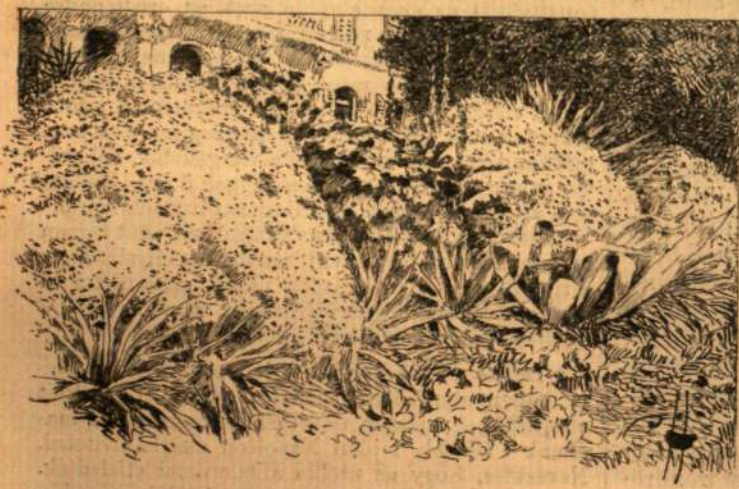
* Dante nem pihenhet sírjában sem. Mióta Ravennában eltemették, két ízben vették ki csontjait s rejtették el; először, mivel Florencz követelte magának s később, midőn Napoleon akarta elvitetni. Nevezetes, hogy az utóbbi alkalommal elefedtek, hogy hova dugták el a csontokat s 1865-ben, midőn Dante születésének hatszázados évfordulóját ülték, üresen találták sírját. Nehány évvel az előtt azonban a templom átalakítása közben véletlenül ismét megtalálták sírját. A csontokat most újból ki fogják venni, mivel közadakozás útján díszesebb sírt készítettek a világhírű költő számára.

A vizzavonai erdő a Monte d'Oro szállodával, ahol Windischgrätz herceget kirabolták.

Ajaccio: Az idegenek negyede.

Marguerite-virág csoport az ajacciói parkban.

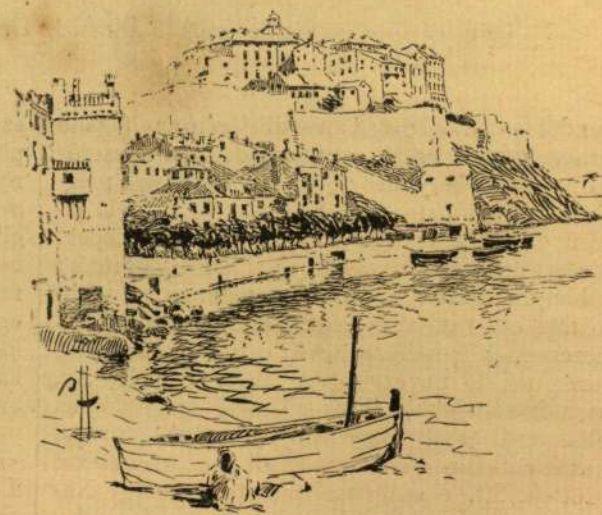

Ajaccio északi része a kikötővel.

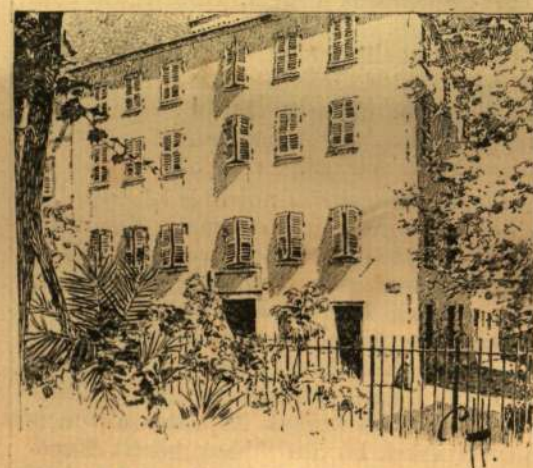
KORZIKAI KÉPEK. — Hány Gyula rajni.

A Sanguinaire szigetek az ajacciói öböl bejáratánál.

Calvi város és erődje, Kolumbus családjának egykori lakóhelye.

I. Napoleon szülőháza Ajaccióban.

NEMESKÉRI KISS PÁL,

A FÖLDMIVELÉSI MINISZTERIUM ÚJ ÁLLAMTITKÁRA.

A mezőgazdaság mostani állapota Európában, tehát hazánkban is tagadhatatlanul aggasztó, minél fogva természetesen nem lehet közömbös a magyar közönség előtt az, hogy milyen erők kezében van a gazdasági kormányzat. S minthogy ebben a kormányzatban igen fontos része van a miniszter mellett az államtitkárnak, közérdekű dolog közelebbről is ismerni azt a férfit, a ki e kiváló szerepet fogja ezentúl betölteni.

Nemeskéri Kiss Pál 1856-ban St.-Angeban, (departement Seine et Marne) Franciaországban született, a hol édes apja, nemeskéri Kiss Miklós, 1848/49-ik évi magyar honvédezkedés mint száműzött élt. Édes anyja, előbb öz. Roys grófné, született le Charron Matild Mária Angelika örögrófné, régi előkelő francia főúri család tagja volt, a ki a család mély bánattal ez évi április hó 24-ike óta gyászol. Kiss Pál középiskoláit és jogi tanulmányait Párisban végezte. Később egyéb más foglalkozása mellett különös gondot fordított a kémia tanulmányozására is.

Édes apja a magyar alkotmány helyreállításával királyi kegyelmet kapván, családjával együtt haza látogatott s ezentúl a család az év egy részét rendszeren magyarországi birtokain, Véghelesen vagy Gödön töltötte.

Kiss Pál, a ki gyermekkorá óta beszéli a magyar nyelvet, itthon először is a magyar jogtudományokkal ismerkedett meg. Később mint Zólyommegye törvényhatósági és közigazgatási bizottságának tagja olyan tevékenységet fejtett ki, hogy az 1882-ik évben, szabadelvű programmal, a korponai kerület egyhangúlag országgyűlési képviselőjévé választotta. 1883-ban kamarási méltóságot kapott. Ugyanezen évben nőül vette Szapáry Vera grófnőt, Szapáry István gróf, Pestmegye egykori főispánjának és Ráday Biri grófnőnek leányát.

Ő Felső Zólyommegye főispánjává, közelebb pedig november hó 29-én földmívelésügyi államtitkárrá nevezte ki.

Az új államtitkár nem magyar földön született ugyan, de a st.-angei ősi várban és a párisi családi palotában nevelkedve is zsenye gyermek korától fogva jól ismerte a magyar szót és édes apja hazájának történetét s mai állapotait. Párisi palotájukban mindig szívesen látott vendégek voltak a száműzött és átutazó magyarok. Kiss Miklós ezredes párisi otthonában sok nagyfotosságú politikai tanácskozást tartottak s úgy Kossuth Lajos, mint Viktor Emanuel olasz király és Napoleon francia császár is bizalommal tisztelték meg az éles eszű, jellemes és művelt lelkű magyar emigránst. A száműzött magyar ezredes két idősebb fiát, Aladárt és Pált magyarnak nevelte, kik közül azután Pál tényleg Magyarországot választotta hazájának, míg bátyja, Aladár, francia állampolgár maradt.

A mióta Kiss Miklós megvette a véghelesi nagy uradalmat és a gödi pusztát, családjával együtt sokat időzött itthon. Az évet megosztotta francia otthona és igazi hazája között. Pál fia, a ki

* Nemeskéri Kiss Miklós életrajzát a "Vasárnapi Ujság" 1861-ik évi folyamának 17-ik száma közölte.

mindig csendes, komoly s gondolkodó természetű volt, mint szenvedélyes vadász és kitűnő lövő, a véghelesi uradalom 50,000 holdnyi területében sok szórakozást talált s bátran szembe állt az őserdő medvéivel. A gazdálkodás is érdekelt, mert már Franciaországban ő kezelte szülőinek st.-angei mintaszerű gazdaságát, a hol a többiek között jeles tehénészet van és kitűnő sajtot készítenek. Hazatérte óta személyes tapasztalás útján évről-évre mind jobban megismerte a nagy uradalom mező- és erdőgazdasági gépezetét. A nagy uradalom főigazgatóját édes apja, az "ezredes úr" példás erélyvel, kitartással és aldozatokkal maga vezette s töle annak idején az új államtitkár bizonyára sokat is tanult. Kiss Pál apjának birtokán min-

NEMESKÉRI KISS PÁL.

dent értékesíteni iparkodott. Ő vitte keresztül a "Vera" című ásványos gyógyító és üdítő víz elárúsítását is, a mivel a vidék szegény lakosságának új keresetforrást nyitott meg.

Nemeskéri Kiss Pál mint országgyűlési képviselő nem volt a ház mindennapos szónoka, de különös éber figyelemmel kísérte a mező- és erdőgazdasági, valamint a vízrendezési ügyeket. Sok gonddal tanulmányozta a francia mezőgazdasági kísérleti állomások szervezetét és működését s igen helyes módon gondolta azoknak sikeres meghonosítását minálunk.

Megemlíthük még, hogy az új államtitkár édes és mostoha testvérei francia földön élnek. Testvérbátyja Aladár le Charron örögróf, francia nagykövetségi tanácsos. Testvér húga, Margit, Lambrecht Lajos francia lovassági kapitány neje és öccse, Miklós, francia lovas főhadnagy. Mostoha testvérei a de Roys örögróf nevet viselik. Sz. T.

"A RUBINOK HAZÁJÁBÓL."

Szalay Imre, volt országgyűlési képviselő, néhány magyar társaságában ez év folyamán hosszabb ideig tartó kirándulást tett Kelet-Indiába és Ceylon szigetén, s ez alkalommal irt naplójegyzetét bocsátotta most közre a "Rubinok hazájából" című, díszes kiállítású könyvben, melynek érdekes tartalmából pár részletet ezúttal mi is bemutatunk.

Nagy közvetlenséggel s élénken megrajzolva állítja elébünk a szerző egyebek közt Bombayt, Kelet-Indiának az egyik legnagyobb s legnevezetesebb városát, melyről a következőket mondja: Bombayban az épületek nincsenek egymás mellé illesztve mint nálunk; itt minden ház legalább egy ölnyre áll a másiktól, hogy folytonos légjárás legyen; ajtóinak ablaknak folyton tárva kell lenni, legfőkébb redőnnyel védve a

nap tüzes sugarai ellen; üvegablakot nem igen használnak. A belvárosba érve, szebbnél szebb épületek tűnnek elénk, melyek közt a pályaház az egész világon páratlan nagyságú és szépségű. Meg kell vallani, az angolok állami célokra minden épületet pompával építenek, szép tereket alkotva, parkokat létesítve, melyekben itt-ott egy-egy szobor tűnik elő. A város széles utcáin lövönatu vasutat találunk, úgy, hogy Európába képzelhetnők magunkat, ha a lovakat és az utcai közönséget figyelmen kívül hagyhatnók. Megbámuljuk a szegény állatok kímélésére kitalált fehér kalapokat, melyeket a napszúrás megakadályozására fejükre húztak. Bombay legnagyobb fogadóházához, a Wattson-hotelhez érve, e körül különösen sok indust láttunk keringeni, kik baksisért kiabáltak, vagy mutatványokat végeztek. Egyik bűvészkedik, másik kigyót táncoltat, sőt egy rupiáért meg is öleti kigyóját ichneumonnal, ez az állat oly ügyesen fogja meg veszedelmes ellenfelét, hogy az nem használhatja ellene mérgefogát és hiába tekergődzik rá. Boát is kínálnak és két rupiára tartják ugyan; de nehogy 1/4-ét igérd, mert rögtön odaadják ennyiért is.

Legelső látogatásom az árucarnokot illette, mely az úgynevezett hindu negyed felé van. Szép nagy nyitott épület, a hol nem tudja az ember, miben gyönyörködjek inkább. A szebbnél szebb ismeretlen gyümölcsök különböző színekben pompáznak; banána, mit nálunk is árulnak, itt hétféle található; egyik izletesebb mint a másik. A piros héjú zamatával tűnik ki, de mégis a "női új"-nak nevezett piczi sárga a legízletesebb valamennyi faj között. Van itt Carya papaja, mely a dinnyéhez hasonlít és az emésztést nagyon elősegíti. Mondják, hogy két vékony papaja - szelet közé tett hús 12 óra alatt oly puhává lesz, mint a vaj; de már azt nem tudom, a papajától-e vagy a nagy melegség okozta erjedés miatt. Van itt narancs, kenyérgyümölcs, mango, egyike a legjobb gyümölcsöknek. De ki tudná elő-

számlálni a legalább 25—30 fajta oly gyümölcsöt, melyet otthon soha sem ízeit, de még nem is látott! Itt-ott ősi barackot és szőlőt is találtam és kíváncsi levén, hogy milyen ízű, vettem mindkettőből. De milyen csalódás! Egyik rosszabb, savanyúbb volt, mint a másik; a nagy piros szemű szőlő oly savanyú volt, hogy alig lehetett enni belőle. Persze, egyik sem India gyümölcse, mert itt a nagy meleg és vízpárak miatt nem terem, hanem Persiából és a Himalája magasabbban fekvő déli lejtőiről hozzák. A gyümölcsárusokat elhagyva, kitűnő illat úti meg szagló idegeinket: a virágvásárhoz közeledünk, hol a legszebb színű és illatú különböző virágokat árulják.

Az árucarnok közvetlen szomszédságában van az állat- és madárvásár, hol a legkisebb madártól a sokféle kiabáló papagájig és fécánig minden található. Áruk igen olcsó; a nálunk is sokfelé látható inseparabile párja 4—5 kr., míg a kisebb zöld papagájt 10—15 kr-ért árulják.

Az állatvilágból a sok majom, hiéna, ichneumon, stb. érdemel említést.

Egyik legeredetibb nevezetessége Bombaynak az állatkórház, melyet egy gazdag hindu alapított, oly tökéletes le, mely 100,000 rupiát kamatoz évenként. Bármily nevetésesnek látszik is ez intézet Európa önző emberei előtt, mégis a hindu-jellemnek olyan vonásából származik, mely különöz volt mellett is tisztelést érdemel. A városban, majdnem Bombay közepén, nagy épület-csoporthoz érünk s már a mint a kapun belépünk, vigan üdvözlő a sok ezer meg ezer állat, nemcsak azok, a melyek ketreczben vannak, hanem a szabadon röpködő galambok ezrei is. Mindjárt balról 15—20 ló van egy nyitott szinben kikötve, hátulsó lábaikon kától, első lábaikkal és fejükkal egészen szabadon; egyik-másik lehet 20—25 éves vagy több is; dolguk nincs semmi, esznek, isznak, alusznak. Az istálló körül néhány sikamora fa ad árnyékot s itt néhány majom mászkál egészen szabadon; odább néhány szarvas és antilopot látunk, majd 10—20,000 csibe, tyúk, kakas duskál a beszórt búzában és más eleségben. Ismét odább galambok következnek, míg egy félig nyitott udvaron száz meg száz különböző halászmadar vízmedenczék körül csoportosul, kapkodva az eléjük dobott halakat és húst. Egy kalitban óriási nagyságú két tuskés-disznó látható s a változatosság kedvéért közből furakodik néhány zebu is, míg egy nagy bekerített térségen 4—500 kutya van elhelyezve; fa lőczákon hevernek, s mind bőrbetegségben szenved, mely átragadt egyikről a másikra. Legkellemetlenebb látvány a 40—50 bivaly, tehén, ökör, tinó törött lábaikkal, melyek mozdulataiknál jobbra-balra kalimpálnak, félig meggyógyulva ugyan, de a törés helyén össze nem forrott csontokkal. Ezeket az intézet megbízottai szedték össze pénzen, hogy megszabadítsák a vágóhidtól; ép úgy a többi állatot is, mert itt Indiában a 100,000 rupia (70,000 frt) oly összeg, melyen óriási mennyiségű élelmet lehet beszerezni, ugy mindenféle állatot is.

A paradicsomi szépségű Ceylon szigetét bővebben ismerteti szerzőnk, sok érdekes ottani dolgot a helyszínen készült képekben is bemutatván. Így többek közt a szingaléz őslakosok egy csoportját, a mint azok lehet legegyszerűbb eszközökkel gyönyörű ötvösműveket készítenek; bemutatja több Buddha-templom külsejét és belsejét, aztán egy csoport ceyloni, herceg-ét sajátos egyenruhájában.

Egy Buddha-templomban tett látogatásukat így írja le a szerző:

Candi városnak egyik fő nevezetessége a Buddha temploma, a hol a Buddha szent fogát őrzik. Ez nem emberi fog ugyan, a mi már nagyságából is kitűnik és be van bizonyítva, hogy hamisítás; mégis, mivel a hindu nép hiszi és a hit boldogít, hatalmas záruk alatt tartják. Hogy ki ne cserélhesse valaki, ha Buddha fogára fájna a fog, a két lakat kulcsait is kétféle őrzik. Egyik a főpap kezében van, a másik a kormányzónál, úgy, hogy csak két kulccsal együtt lehet kinyitni a vert-arany szekrényt, melyben őrzik. Én, bár hozzá juthattam volna a megpillantás dícsőségéhez, a sok utánjárás miatt inkább lemondottam róla és beértem magának a templomnak a megzemlézésével.

A templom egyik oldalán sánczárókban viz van, melyben a szent halak uszálnak.

A lépcsőkön koldusok és árusok üldögélnek vegyesen. A folyosón érdekes kézimunkákat árulnak: szövetelekből készített kerek csokrok, azoknál valami kis vánkosalakú játékszerformát, a melylyel Buddha hívei áldoznak. Ezekből levettek néhányat Buddha oltáráról s gyűjtemény részére adtak a papok fiait, kik a templomban, mint vezetőim, mindenütt velem jártak. A templom maga nem egy épület, hanem folyosóknak, lépcsőknek tömkelege. A szent fog őrzetere emelt négyzetes épület, két arany gombbal ékesített tetejű, s három nagy vert-ezüst a tájával mintegy külön udvaron áll. Oldalán idomtalan szörnyek alakjai vannak ábrázolva s a hold és a nap számtalan állásban feltüntetve, míg a mennyezet Buddhára vonatkozó festményekkel van tele.

A fő ajtó előtt négy darab hatalmas elefánt-agyar mintegy védelmezi a bejárat. Innen nem messze kút van a szent mosdás végzésére.

Odább a változatos alakú ünnepi dobok is láthatók. Az egyik sarokban rácsal elválasztva, kalitkaszzerű épületkében ezüst szekrényben egy kisebb Buddha-szobor van ülő helyzetben. Varja az áldozatot, melylyel elhalmozzák. Hordanak is rengeteg mennyiségű virágot a mellette levő áldozati asztalra. Hogy azonban ne csak szép és kellemes virágáldozatok folyjanak be (melyekből Buddha, illetőleg papjai meg nem élnek), több szekrényben, melynek úrtartalma néhány hektoliternyi, palmaolajtartó van. Ebben egy kis ből ég és a hívők a kívül elhelyezett töltesén át töltik bele az olajat. Nem messze innen egy folyosó magtárnak van berendezve. Itt nagy garmadákba van az áldozatul hordott rizs feltöltve.

ÓRIÁSI BURGONYA.

Körtét, barackot, szőlőt s egyéb gyümölcsöt, az ahhoz érő kertészek olykor hihetetlen nagyra meg szoktak „hizlalni” mindenféle növényi tápanyagoknak, főleg pedig a viznek ügyes felhasználása és egyéb kertészeti fogások alkalmazása segélyével, hanem a szerény krumplival senkinek sem igen jutott még eddig észbe ilyen czélból pepecselni. Más gondolt azonban a tavaszon a derék J. B. Swan uram, a ki ott gazdálkodik Amerikának Loveland nevű határában, s nekiadván magát a dolgoknak, addig mesterkedett, míg csakugyan sikerült is neki egy hatalmas nagyságú burgonyát előállítani, a mely hogy milyen tekintélyes termény lehet, bizonyítják a következő számok: hossza 71 centimeter, átmérője 35 centimeter, súlya pedig valamivel több mint 35 és fél kilogramm. Különbözik ennek a hatalmas krumplinak termesztéséről magunk is fogalmat szerezhetünk, ha rá tekintünk mellékelt rajzunkra, mely az immár szinte világhírré vergődött burgonyát az ő szerencsés termesztőjével, J. B. Swan urammal egyetemben ábrázolja, a ki másoknál nem árulja el: hogy is tudta hát burgonyáját így meghizlalni? Végül megemlíti még, hogy ez az óriás krumpli, az Amerikában szeltére természetn szokott „Maggie Murphy” nevű fajtához tartozik.

VASÁRNAPI UJSÁG ÉS POLITIKAI UJDONSÁGOK

1897. évi folyamata.

A „**Vasárnapi Ujság**”, a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, *újabbban hetenként egy füzettel bővítve*, „**A Vasárnapi Ujság regénytára**” című állandó szépirodalmi melléklettel jelenik meg, mely, mint a füzetek, szintén művészi képekkel van díszítve.

A „**Vasárnapi Ujság**” 1897. évi folyamában a következő eredeti új elbeszéléseket és regényeket fogja közölni, mindeniket számos képpel illusztrálva: „**Az asztalos családja**” elbeszélés,

írta **Jókai Mór**, „**A megromlott állás**” elbeszélés, írta **Mikszáth Kálmán**, „**Dáma**” történeti rajz, írta **Baksay Sándor**, „**Polgárháború**” regény, írta **Rákosi Viktor**, stb. — a külföldiek közül közli a többek közt **Verne Gyula** „**Az úszó sziget**” című új érdekes regényét, mely az eredeti francia kiadás 70 rajzával lesz illusztrálva.

A „**Vasárnapi Ujság**” a női munkára és divatra vonatkozó képeket és czikkeket is ad, s félévenként művészi becsű nagy képmellékletet, összesen több mint ezer képet évenként.

A „**Vasárnapi Ujság**” társalapja, a most már 43-ik évfolyamába lépő „**Politikai Ujdonságok**”, melyet mint az események hű és részrehajlatlan előadóját, valódi hézagpótlónak ismert el a magyar olvasó közönség, a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg, s így e lap, kivált vidéken, hol a postajárás a napi értesülést különben is megnehezíti, a napilapokat is sok tekintetben pótolja. A „**Politikai Ujdonságok**” állandó ingyen melléklete a „**Magyar Gazda**” című gazdasági és kertészeti képes lap.

A „**Politikai Ujdonságok**” újabbban mint képes ujság jelenik meg, s minden száma a napi eseményekre vonatkozó több képet közöl.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK:

	egész évre	fél évre	negyedévre
A Vasárnapi Ujság	8 frt.—kr.	4 frt.—kr.	2 frt.—kr.
A Világkrónikával együtt	9 . 60 .	4 . 80 .	2 . 40 .
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok	12 . — .	6 . — .	3 . — .
A Világkrónikával együtt	13 . 60 .	6 . 80 .	3 . 40 .
Csupán a Politikai Ujdonságok	5 . — .	2 . 50 .	1 . 25 .
A Világkrónikával együtt	6 . 60 .	3 . 30 .	1 . 65 .

Az előfizetések a „**Vasárnapi Ujság**” és „**Politikai Ujdonságok**” kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Pásztor-tüzek. Költemények. Irta Jakab Ödön.

Budapest 1896. A czím a tartalomhoz jól talál; Jakab Ödön költészete szelid, méla fény, mely bevilágít a sötét, komor éjszakába. Van benne valami bánatos, szomorú, de mégis megenyhítő. A költő sokszor foglalkozik az elmúlással; képzelőtegyenlő erővel ihleti meg a romba dőlő templom, melynek már csak kormos falai meredeznek, s a magános ke-réknyom, melyet egy rokon és barát nélkül, egyedül állott halott gyászkoosija vágott a temetői út porába. Általában Jakab Ödön költeményei hangjának valami búz rezgése van, mint a gondolkodás; ki-hangzik ez szerelmi költeményeiből is, sőt még, ha a jókedvet, a mámort éneklí meg, akkor sem némul el egészen. De van költészetének egy más, szintén becses sajátossága: a töröl metszett magyarság. Aligha van költőnk, ki nemzeti versformáinkat gyakrabban zendítene meg, mint ő; s ha nyugati versformákat használ is, akkor is érezzük, hogy egy törzskeres magyar költő szől hozzánk. Rhythmus-érzéke is erős, csak rímeire kellene itt-ott több gondot fordítania. A kötetben túlnyomók a költő lelkének álmódosásai, reflexiói, de hazafias költeményeket is szép számmal találunk. A kötetből kiemeljük, a kötet sorrendjét tartva meg, a következő költeményeket: Egy kolostor templomában, Szeret-jük mi egymást, A magvető, Régi templom, Keres-pesi-temetőben, Keréknyom, A fűz, Isten, Kikelet, Kriza János, Az én vendégem, Emlékszem, Az ő sirjánál. A Franklin-társulat díszesen és izlésesen állította ki a kötetet, melyből mutatványul álljon itt a következő költemény:

A magvető.

Búzatetés az oldalon,
De a vetője hol vagyon?
Ki elveté a magokat,
Pihen immár a hant alatt.

Szegény ördög volt: szolga nép,
Bajjal kereste kenyerét!
A földet mindig ő töre,
De az áldás nem volt övé.

Hogy ő is élt, már arra csak
Az ért kalászkok vallanak;
Egyéb emlék, mely róla szól,
Egész világban nincs sehol!

Majd ha aratják, mit vete,
Fölmerül egyszer meg neve,
Melyet, még ő lenn porladoz,
Az alkalom tán szóba hoz.

Hanem aztán — jó éjszakát!
Békén alhatik oda át!
Hallgatni fog a tar mező,
S jöni fog egy más magvető . . .

Ellinor. Az akadémia legutóbbi Teleki-díját Dóczy Lajosnak ítélt meg a legújabb magyar irodalom színhelye Skócia. A poétikus és regényes vig-játék, melyről lesz alkalmunk tüzetesen is szólni, még e télen színré kerül a nemzeti színházban. A Singer és Wolfner cég mint könyvet adta ki most, a csengő versek és romantikus tárgya olvasó-kra is méltán számíthatván. A díszesen kiállított könyvnek, melyet szerző nevének ajánlt ára 1 frt 50 kr.

Gróf Széchenyi István életrajza, mely a „**Magyar Történelmi Emlékek**” ez idei évfolyamát foglalja le, önállólag is megjelent Ráth Mór-nál. Irta Zichy Antal. Nem véletlen, hogy a nagy ember e kimerítő életrajza éppen az ezredéves ünnepre készült el, mikor azt a minden irányban megkezdő-dött és hatalmasan fejlődő haladást ünnepeltük, mely Széchenyi lelkében élt, melyért annyit küzdött. Zichy Antal ama kevesek közé tartozik, kik ismerték Széchenyit, s élete egy részét arra szentelte, hogy hátrahagyott iratait, munkáit, levelezé-seit, hírlapi cikkeket buvárolja s közkinccsá tegye. Naplói, levelei s eddig nem ismert adatok után, egész új világításban mutatja be Széchenyi egész életét. Ha becsét nem is, de érdekelt emeli ez élet-rajznak az, hogy a 30-as és 40-es években szerep-lőnek, Széchenyi kortársainak, barátainak, ellen-feleinek — kik közül ma már senki sem él, de kiknek egy részét a mai nemzedék mint előhaladt kornakat ismerte — pl. Batthyány Lajos és Kázmér, Kossuth, Teleki László, Nyáry Pál, Deák, Eötvös, Ráday, Mayláth, stb. stb. — fiatalori arcképeit közli. A külön mellékletek s szövegbe nyomott raj-zok száma mintegy százharminc meg. Ára füzve 8 frt, félbőr díszkötésben 10 frt.

A Rubinok hazájából. A rubinok hazája: Ceylon. Ezt az érdekes földet utazta be Szalay Imre, volt országgyűlési képviselő s most egy érdekes könyv-ben számol be utjáról, élénk megfigyeléssel és sok-féle tapasztalattal. Személyes benyomásait közvet-lenséggel adja elő. Könyvének értékét emelik a helyszínről hozott érdekes képek, melyek közül mai számunkban négyet közlünk. „A rubinok ha-záját” az Athenaeum adta ki. Ára 1 frt 80 kr.

Az osztrák magyar monarchia írásban és kép-ben című nagy hon- és népismerető vállalatból közelebb a 266. füzet jelent meg. Ez „**Magyarország**” V. kötetének a harmadik füzeté s az egész az „Építészeti emlékek Felső-Magyarországon” című dolgozat tölti meg, a melyet e szak kiváló műve-lője, Pasténer Gyula írt.

A tanulmányok az a része a csücsücsü építészeti emlékeinek van szentelve; sorra veszi Felső-Ma-gyarország e nemű nevezetességei közül főleg a ki-válóan jellemzetes egyházi építményeket: templom-okat, kolostorokat, melyeket alapos műtörténeti fej-tegetésekkel ismert. A tanulságos dolgozat való-ság kis monográfia, melyben a szerző legnagyobb részt a helyszínen személyes vizsgálódások alapján szerzett tapasztalatait és tanulmányozását foglalja össze, sok új részlettel gazdagítván hazai műrégé-sztünnünk nem éppen gazdag irodalmát. A befe-jeszt még itt sem érő érdekes dolgozatot kilencz si-került rajz díszíti, melyeket Dörre Tivadar, Háy Gyula, Kinnach László és Rauscher Lajos ismert művészeink készítettek.

A vállalat a m. kir. államnyomda kiadásában je-lenik meg minden hónap 1-én és 15-én. A színes borítékba foglalt, két ívre terjedő és számos szép rajzzal ékesített füzetek bármely könyvtárunknál meg-rendelhetők akár egyenként 30 krajczárjával, akár hosszabb vagy rövidebb időre szóló előfizetés útján. Előfizetési árak: egész évre 24 füzet) 7 frt 20 kr.,

félévre (12 füzet) 3 frt 60 kr., negyedévre (6 füzet) 1 frt 80 kr. A kiadvány Révai testvérek bízománya.

Ifjusági iratok. A karácsonyi ünnepekre mindig tömegesen jelennek meg az irodalom új termékei, díszkiadásokban, főleg az ifjúsági művek. Az ifjúság és a zsenge olvasók számára való irodalom nálunk is nagyot fejlődött az utóbbi években, s míg ezelőtt rendesen idegen nyelvből fordított ill. fajta művek uralkodtak a könyvpiacon, most már hazai termé-kek közt is bőven lehet válogatni.

A Singer és Wolfner könyvkereskedő cég ki-adásában az ünnepekre megjelent könyvek közt első helyen említjük Herman Ottóné, a széptollú író-nő könyvét: „**Eressz alatt**”, történetek az állatvilágból, versek, mesék, 75 képpel. Egyszerűn, kedvesen írt apróságok, leginkább a madárvilágból. A ház, a kert, a mező, a patak partja elevenül meg madaraival, pillével, apró állatokkal, s vonzón és melegen ol-vad bele a naiv, a gyermetes hangulatba, melyhez annyi melegséggel viszi el tárgyát. A kellemes pró-zát olykor könnyű verssel váltogatja Hermanné. A könyv egyik része: „**Sok vers, sok kép**” czimen gyermekeknek való csengő versekből, játszi daloc-sákból áll, s értékesen egészíti ki az állatvilág tör-ténetét. A könyv ára 1 frt 80 kr. Ugyancsak Singer és Wolfner kiadásában jelentek meg:

„**A hajdu király**” fő cím alatt ezen kívül még „**Rodostóban**” és „**Rákóczi lelke**” című történeti elbeszélések Tábori Róbertől, Kiss Lajos és Műhbeck Károly rajzaival. Az ifjúság részére írt-hazai történelmi tárgyú olvasmányok, a mely nem-ből kevés van ifjúsági irodalmunkban. Ára 3 frt. — „**A Nilus országa**”, fiatal barátainak írta Malonyai Dezső, ki saját tapasztalatait írta le egyszerű köz-velenséggel. Az ó-kor civilizációjának egyik föld-jét s mai életét, régi műemlékeit tanulságosan és érdekesen ismerteti. A számos képpel ellátott könyv ára 1 frt 50 kr.

Az Athenaeum-társaság karácsonyi könyvpia-czra az ifjúsági olvasmányok egész sorát adja, mindeni-keket csinos kötésben. Ez új könyvek a következők: „**Magyar mese- és mondavilág**”, ezer év meseköl-tése, meséli Benedek Elek. Ötödik kötet, Széchy Gyula rajzaival. Benedek nagy mesegyűjteménye a magyar nép közt elterjedt meséket szedi össze, iro-dalmi formában, de megtartva népies izókat. Sok elismerést nyert fáradozásával, s jó magyarságát is dicsőítik. A tartalma szövegközi sok kép érde-kesíti. Egy egy kötet ára 3 frt. — „**Jánoska**”, serdülő ifjaknak és lányoknak való elbeszélések, írta Bene-dekné Indali Etelka. Benedek Albert temesvári tanár neje. Három elbeszélés van a csinos kiállítású könyvben, mely a legnagyobb elbeszéléstől vette „**Jánoska**” fő címet. A másik kettő címe: „**A gyűrű**” és „**A paradicsom**”. Ára díszkötésben 1 frt 50 kr. — „**Mitaha-Sa, a puskapor képi**”. Elbeszélés; indián történet Éjszaka-Amerika nyugati vidékéről, írta Pajoken Frigyes, számos illusztrációval. A szerző sokáig élt az indiánok közt, s ottani tapasztalatait használta föl elbeszéléséhez. — „**A rabszolga-karaván**”, Falkenhorst és May Károly nyomán átdolgozta Arkóry Rikárd. Afrika belsejébe viszi olvasóit, mely most éppen a gyarmatosító politika friss színhelye. A sötét világ hátramaradottságát és rabszolgavilágát ismerteti meg. A történet hőse Szimba, kit a fordító magyarnak tesz meg, s ki ott a négerék polgárosodása érdekében küzd. A több képpel ellátott mű ára 2 frt 40 kr. — „**A Kis Lap**”, Forgó bácsi régi jó nevű heti újsága kötetekben is megjelent. Most küldötték szét az 1896-iki évfolyam I. kötetét, mely tárháza a jó elbeszéléseknek, törté-nelmi olvasmányoknak, meséknek, verseknek. Kép és talány is bőven akad benne. Ára 3 frt. Ezenkívül Forgó bácsi, a „**Kis Lap**” régibb köteteiből, össze-válogatja önálló kötetekbe az alkalmas elbeszélése-ket és meséket s azokat kisebb, olcsó kötetekben juttatja az ifjúság kezébe. Ez a „**Forgó bácsi könyv-tára**”, melyből most egyszerre három kötet jelent meg Mindhárom kötetet illusztrációk díszítik. Egy egy kötet ára csinos kötésben 80 kr.

„**Tengeren innen, tengeren túl**”, mesék, elmeséli Kemenczy Kálmán. A 272 oldal tevő könyvben 37 mesét, illetőleg rövidebb elbeszélést, történetet foglalt össze a szerző jó formában, változatos any-a-gokat szolgáltatván. A zsenge ifjúság bizonyosan nagy kedvvel fogja olvasni s nézegetni a mesékhez készült képeket. A „**Könyves Kálmán**” társaság szép kiállításban adta ki.

Nicole levelei; regény, írta Bergeret Gaston, franciaiból fordította Györfi Ilona. A francia kö-zönségnél nagy hatást tett a regény, s ez ajánlotta, hogy a magyar kiadást oly díszszel rendezzék, nagy negyedrét alakban, az eredeti könyv művészi illusz-trációival. Ára füzve 3 frt, díszkötésben 4 frt.

Ponori Thewrewk Emil elnöki beszédei, me-lyekkel a budapesti philologiai társaságnak 1875—1895. évi közgyűléseit megnyitotta, a philologiai társaság kiadásában megjelentek. A 240 oldalra terjedő kötet egyszersmind annak emléke, hogy a

társaság az idén töltötte be fennállásának huszadik évét. Erről s P. Thewrewk elnök munkásságáról írt a kötet első előszót Heinrich Gusztáv. Az elnöki be-szédek a klasszikai és modern filológia kérdéseivel foglalkoznak.

Az édes otthon, írta Gannett C. Vilmos, fordít-totta Boros György. A kis füzet a családias otthon, annak berendezését írja le meglehetősen. Kolozs-vártt jelent meg Gibbon könyvtárával. Ára 1 korona.

A XIX. század divatjai. Geszler Józsefnek „a XIX. század divatjai” című képes művéből megjelent a X. (utolsó) füzet, mely az 1885—1897. évi divatokról közöl színezett divatképet. A fényes kiállítású művelő befejezése ez a füzet, mely külön is megrendelhető 3 frtért. (Budapest, IV. ker. Régi-posta utca 2. sz.)

Jubileumok a népszínházban. A népszínháznak több oly darabja van, melyek már eljutottak a szá-zadik előadáshoz. E hó 16-án Lukács Sándor népszínműve a „**Vöröshaj**” jubileált 1877. január 2-án adott először s Blaha Lujza mint Szilaj Kata biztosította tartós hatását. Hatvannyoleczsor játszott a szerepet, aztán Sziklai Emilia és Komá-romi Marika. Most a századik előadásán is Blaha Lujza aratta a folytonos tapsokat. A színház egészen megtelt s a közönség zajosan hívta a szerzőt. A má-sodik felvonás után a népszínház tagjai a színpadon gyülekeztek össze, a hol üdvözlő beszéd kíséretében átnyújtották Lukácsnak a kollégák koszoruját. — E jubiláris előadást megelőzte decz. 15-ikén „**A ma-darász**” operette, melyet 1891-ben adtak először. Decz. 17-ikén pedig „**A cigány báró**” századik elő-adására tett meg a színház. Strausznak ez operet-teje Jókai egyik regénye után készült s az érdekes szöveg és a dallamos zene minden színpadon mara-dandóvá tette. A népszínház második előadása alatt Hegyi Aranka asszonyt ünnepelt legjobban a kö-zönség, kinek Szaffija egyik legsikerültebb alkotása.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia decz. 14-iki ülését, melyen Than Károly elnökölt, szaktudományi elő-adások vették igénybe.

Högyes Endre bemutatta „Emlékkönyvét a buda-pesti tud. egyetem orvosi karának multjáról és jele-néről”, a melyet ő mint a karnak 1895—96-iki évi dékánja, a millennium alkalmával írt és állított össze. Az ezer lapra terjedő mű a legbecsebb monografiák egyike, s a hazai orvosi tudomány történetéhez kátforrásul szolgál. Kherndt Antal a többtámaszú ívek és merev függőtartók grafikai elméletéről tartott ismertető előadást. Richter Alá-dár „**A nilusi tündérrózsáról**” című botanikai értekezését Klein Gyula olvasta fel. Fodor József a Rigler Gusztáv tanársegítségével a budapesti egyetem közegészségtani intézetében a vérgugasságára vo-natkozólag tett vizsgálódásukat adta elő. A mai vérsavó-gyógyítás (szerum) alapját megvető vizsgá-lódásokat egészítik ki ezek, s Fodor már az 1894-iki nemzetközi közegészségi kongresszuson tett róla jelentést. Az előadást nagy figyelemmel és elisme-réssel fogadták. Utóljára még Francé Resző „**A chlorogonon felék szervezetről**” és Korda Dezső „**Az elektromágneshez való acél mikroszkopi vizs-gálatáról**” szóló értekezése került bemutatásra. Az utóbbit Szily Kálmán főtitkár olvasta fel.

A Kisfaludy-társaság decz. 16-ikán tartotta havi ülését Gyulai Pál elnöklété alatt. Beöthy Zolt fő-titkár bejelentette, hogy a tavaly elhunyt Kemény János báró, régi jó barátja a társaságnak és volt tagja a könyvkiadó-bizottságnak, végrendeletileg 4000 forintot hagyott a Kisfaludy-társaságnak. Vargha Gyula másodtitkár számolt be a Berzsényi-szobornak Szombathelyen történt leleplezési ünne-péről.

Jakab Ödön adta elő ezután „**A jó párt**” című derült hangú elbeszélést. Hegedűs István Lamar-tinenak „**Halhatatlanság**” és Musset híres „**Emlék**” című költeményét mutatta be szép fordításban. Meg is tapsolták zajosan érte. Ezután Vargha Gyula a jeles nyelvésznek, Szarvas Gábornak egy hagyatékában maradt töredék munkáját ismertette, a melyben a fordítás elveit fejtegette. Csak kezdte a munkát, de be nem fejezte. A töredékből csak azt látni, hogy Szarvas Gábor nem volt megelégedve a klasszikus nyelvekből készült fordításokkal. Jobb-nak vélte, ha a hexameteret prózában fordítanak, mert hagyatékában van egy hosszabb fordítás pró-zában Homér Iliászának első énekéből. Vargha Gyula ezt fölolvasta és összehasonlításkepen a pró-zai fordítás után ugyanezt az éneket bemutatta Bak-say Sándor verses fordításában is. A tárgy-sorozat utolsó pontja Lampérth Géza vendégnek három verse volt, a melyeket Szász Károly mutatot be, s melyek zajos tapsra ragadták a közönséget. A jelen volt fiatal poétát a társaság tagjai szívesen üdvözölték.

A Petőfi-társaság decz. 13-iki felolvasó ülésére nagyszámú hallgatóság gyűlt össze. Margittay Dezső

„Az öreg kegyelmes ur” című humoros elbeszélést olvasta fel. *Bartók Lajos* „A régi költő” című költeményét adta elő. Végül *Bárony István* mutatta be „Illúziók” című fejtegetését. A paradicsomból kiűzött Ádám és Éva szerepelnek itt, s Ádám lelki tsuját eseteli, a dacos embert, a ki nem nyugszik bele sorsába mindaddig, a míg az Ur a megváltás reményét nem csöpögteti szívébe. A felolvasásokat a közönség megtapsolta. A *záruléban*, a mely ezután következett, a január 6-án tartandó nagygyűlés programját állapították meg.

A magyar földrajzi társaság decz. 18-iki ülésén, az olvasókörzönségünk előtt érdekes tárczái révén oly előnyösen ismert *Latinovich Géza* tartott föl-olvasást Ceylon szigetéről. Az előadó beszélt a ben-szülöttekről, a szingálokról, a kiknél a szépnem olyan ruhában jár, mint a férfiak, és e miatt aztán az európai ember alig tudja őket megkülönböztetni egymástól; a nők különben szépségök által tűnnek ki, s a piperét úgy dízik, mint a mi hölgyeink, és már messziről illatosak egy ott tenyésző növény nedvétől, a melylyel kissé túlságos mértékben szago-sítják magukat. Majd az ottani közigazgatási álla-potokra tér át, a melyeket kitűnőeknek mond. A hatalom az angolok kezében van, a kik bámulatos jó rendőrséggel látták el a szigetet.

A magyar heraldikai és genealogiai társaság e hó 10-ikén tartotta évi nagygyűlését. *Thaly Kál-mán* rövid elnöki megnyitóját után *Varju Elemér* az ezredévi országos kiállításról olvasott föl, majd dr. *Fejérváry László* titkár adta elő terjedelmes je-lentését a társaság 1896. évi működéséről és az elért tudományos eredményekről. A társaság bevételei 3764 frtra, kiadásai 1891 frtra rugtak; a társaság vagyona 15 900 frt. A tagok száma 541.

MI UJSÁG?

* A „Vasárnapi Ujság” mai számához csatolva veszik olvasóink lapunk 1896. évi második fél-évi folyamának mellékleteül *Knaekfuss H.* „*Zsigmond király menekülése a nikápolyi csatá-ból*” című, magyar tárgyú nagy festményének másolatát, gondosan kivitt metszetben.

* Figyelmeztetés. Az előfizetés könnyebb telje-síthetése végett a „Vasárnapi Ujság” mai szá-mához postai utalványt mellékel a kiadó-hivatal.

A királyné Biarritzban. Ő felsége oly jól érzi magát a francia tengerparti Biarritzban, hogy jóval tovább marad ott, mint tervezte, s csak január közepén utazik el *Cap-Martinbe*. Itt tölti a tél hátra levő részét. Király ő felsége is újra elmegy február-ban *Cap-Martinbe*.

Párisból decz. 17-ikéről azt táviratozzák, hogy dr. *Kerzel* bécsi udvari orvost Biarritzba hívták a királynéhez. Az orvos utazásának ezéja az, hogy megfigyelje a karlsbadi gyógymód lefolyását, a melynek a királyné, mint minden évben, úgy ez idén is biarritzi időzése óta aláveti magát. Egy Párisban elterjedt hír a bécsi udvari orvosnak a francia gyógyhelyre való érkezését azzal hozta összefüggésbe, hogy a királyné roszul van. Igaz ugyan, hogy az utóbbi napok szokatlanul rosz időjárása, a folytonos esőzés és hóvihár a fürdő használatának nem kedvezett és a királynének a karlsbadi gyógymódot abba is kellett hagynia, de ez nem gátolja abban, hogy a fürdőhely környékén naponta több órai sétát tegyen.

Ferencz Ferdinánd főherczeg Kozzika szigetén. *Mária Terézia* főherczegnő leányaival és *Ferencz Ferdinánd* főherczeggel, valamint a 16 személyből álló kíséret a múlt hét végén Ajaccioba érkezett, hogy a telet ott töltsék. A „Temps” ajaccioi jelentése szerint a fenségek odaérkezése a lakosság körében nagy örömet keltett.

Kölcsy szobra. *Kölcsy* Ferencznek, a nagy író-nak és Szatmármegye ékesszóló követének *Károlyi István* gróf bőkezűségéből emlékszobrot állítanak Nagy-Károlyban. A szobrot egyenesen Nagy-Károlyba szállítják. A leleplezés a jövő tavaszon lesz.

Endrődi-lakoma. A „Kurucz dalok” szerzőjének tiszteltetere írók, művészek, országgyűlési képviselők és tisztviselők, tisztelői és barátai az országos ka-szinó dísztermében fényes lakomát rendeztek decz. 17-én, melyen egy szépen kiállított kurucz diplo-mával, melyet az összes jelenlevők (mintegy százan) aláírtak, és ezüst tárogatónál kedveskedtek a költő-nek. Az ünnepeltet *Dessewffy* Arisztid lelkes be-szédrel üdvözölte, s *Endrődi* meghatottan köszönte meg a megemlékezést. A lakomán *Rákosi Jenő* kö-

szöntötte fel *Endrődi*-t: ünnepli azt a költőt, a ki visszavonult a multba s oly virágokat szakított le, a melyek elbájolnak illatukkal s ünnepli azokat, a kik a jelen kor materialisztikus gondolkodása da-czára fogékonyok voltak erre a költészetre. *Endrődi* Sándor a Rákóczy-korszak történetirójára, *Thaly Kálmánra* ürti poharát. *Polónyi Géza*, *Endrődi* iskolatársa, visszaemlékezéseket mond el. Szóltak ezenkívül *Pósa Lajos*, *Hock János*, *Roskovics Ignác*,

sulát elnöke, *Linden gróf* mondott köszönetet *Zichynek*, kifejtve, mily elismerésre méltó, hogy egy ősnemes család gazdag és előkelő sarja ily ve-szedelmes és komoly kutatásokban lelki ambícióját, majd pedig örömet fejezte ki, hogy a *Zichy Jenő* gróf érdekes és hazafias felolvasása révén a ma-gasztos millennárius ünnep utolsó akkordjai Stutt-gartig elhatottak.

A királyné és a cigányzenészek albuma. A királyné legutóbbi Budapesten tartózkodása alatt is

UTCZA BOMBAYBAN.

SZINGALÉZ ÖTVÖSÖK MUNKA KÖZEBN.

„A RUBINOK HAZÁJÁBÓL.”

kik *Endrődi*-t éltették és *Vikár Béla*, ki humoros versben énekelt meg *Endrődi*-t, továbbá *Bartók Lajos*, a ki *Káldy Gyulát*, *Szemere Attila*, ki *Des-sewffy* Arisztidét köszöntötte fel. Az ünnepelt költőhöz az ország több részéből érkeztek üdvözlő táviratok.

Gróf *Zichy Jenő* felolvasása Stuttgartban. Stuttgartban az ottani kereskedelmi és földrajzi társaság meghívta gr. *Zichy Jenő*-t, hogy keleti uta-zásáról felolvasást tartson. A magyar főurat a wür-tembergi király is kihallgatáson fogadta. Felolvasá-sára pedig előkelő nagy közönség gyűlt össze. Rész-letesen szól a magyarok őshazája után tett kuta-tásairól s azok eredményéről. Az előadásért a tár-

nagy érdeklődéssel hallgatta a cigányzenét. Ez alka-lomból *Markó Miklós* a „Cigány zenészek albuma” szerzője egy díszkötésű példányt ajánlott föl a királyné magánkönyvtára részére. Ő felsége a könyvet kegyesen elfogadta s elismerésül a szer-zőnek értékes mellűtt küldött. *Markó* könyvét *Amália* portugál királyné, *Stefánia* özvegy trónörökösén és a *vallesi herczeg* is elfogadták.

Ó-futaki estély. A legközelebb múlt szombatok egyikén Ó-Futak nyitotta meg a híres bácskai bá-lokat. Táncvigalmakról nem szoktunk tudósítá-sokat közölni, s ha az ó-futakiak mulatságáról mégis megemlékezünk, ez csak azért van, mert e vigalom-

nak művészi jellege is volt, és a tánczot, — mely a bálteremben kezdődött és dr. *Bodnár* barátságos házában másnap délelben végződött, — magasabb művészetek előzték meg. Legelőször *Hetesy Vikicza*, egy kis bájos bácskai művésznő, mutatta be szép játékát a cimbalmon. Utána az „Apró félreér-tések” című egy felvonásos vígjátékot adták elő az ottani fiatal urak és hölgyek. Működésüket tapsok-kal és koszorúkkal jutalmazta a hálás közönség. Jó előjelek a bácskai bálókra.

a 24 éves fiatal ember öngyilkossági kísérletet köve-tett el a Hotel Milanban, s e hó 15-ikén haldokolva szállították a kórházba. Az osztrák-magyar kon-zulhoz írt levelében elmondja keserves életét s öngyilkossága okául szerencsétlen szerelmet említi.

—x. *Jókai és Blaháné* a Telefon Hirmondóban. A *Telefon Hirmondó*, ez az ötletes beszélő újság-válalkozás a nagy publikuma közt nem feledkezik meg a gyermekekről sem. Minden héten egy nap a kicsi leányok és fiúk publikumáé, a mikor mesét

meséket mondtak. Az estét, a mely délután 5 ó-ra-kor kezdődött, *Pósa* bácsi fejezte be hazafias költe-ménnyel. A *Telefon Hirmondó*, mely ilyen kiváló gondot fordít a gyermekvilágra is, méltán megér-demlí a nagyközönség támogatását. Ez alkalommal azt is megemlítjük, hogy a beszélő-újság igazgató-sága azt a kedvezményt léptette életbe, miszerint a hivatalnokoknak havi előfizetési díj ellenében is bevezeti a *Hirmondót*. Azt hisszük, hogy székes-fővárosunk intelligens hivatalnokai igyekezni fog-nak ezt a kedvezményt igénybe venni és karácsony előtt tömegesen be fogják vezetni a *Hirmondót*, ennél kellemesebb és olcsóbb karácsonyi ajándékkal senki sem lepheti meg családját.

Testi fájdalmaison sokan jó kedvük által humor-al tölteszik magukat. De ez soká nem segít, külön-sen reumatikus fájdalmaiknál más segítség után kell nézni. E fájdalmaik ellen egy szerre figyelmetlennek bennünket, a mely igen ajánlatosnak tűnik fel. Ezen szer a *Kwida* *Ferencz János* kornenburi kerületi gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által előállított *Kwida*-féle flüid, mely főzamatok, izom és izomszálak merevülései és görbék ellen, továbbá erőstől, elő- és utóerősítőnek nagy fájdalmaik, hosszú gyaloglások stb. alkalmával sikeresen alkalmazhatók. Sok elismerő levél és okmány áll e szer hatásáról betekintés végett ren-delkezésre.

HALÁLOZÁSOK.

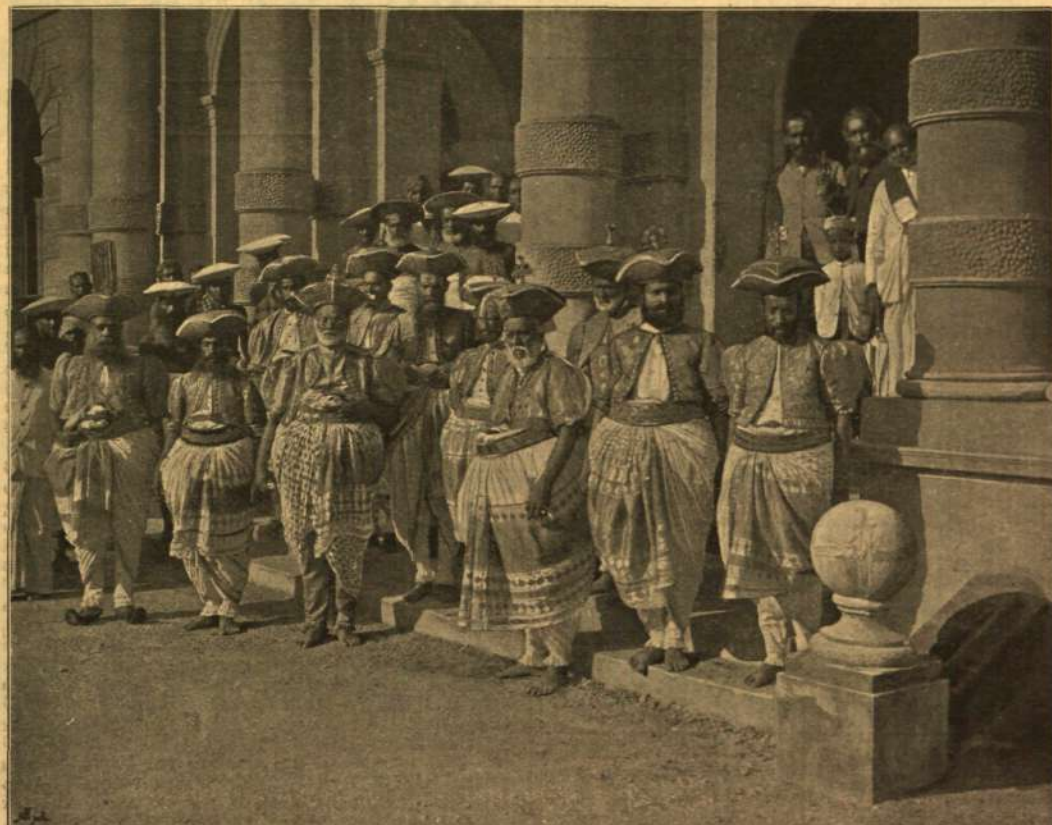
ROGEARD halálát jelentik Párisból, a kit nálunk is jól ismertek, mert hosszabb időt töltött köztünk, mikor hazájában nem volt maradás. Nevét világ-hírűvé tette egy szatirikus röpírat „*Propos de La-bienus*”, melyet III. Napoleon ellen írt, s melyért a császárság üldözébe fogta. 1871-ben, mikor a német háboru után Párisban kitört a kommun lázadása, Rogeard is a forradalmárok közé tartozott, s ekkor jött Magyarországra. Itt Budapesten francia iro-dalmi előadásokat tartott. Rogeard kitűnő művelt-ségű férfi volt s heves irodalmi vitákat folytatott oly előkelő tudósokkal, mint *Nisard*, *Saint Beuve* és *About*. 1865-ben, mikor III. Napoleontól meg-jelent „*Caesar* élete”, Rogeard maró gunnyal tá-madta meg „*Propos de Labienus*” (*Labienus* szava) könyvében. A metsző szatíra mellett nagy klasszikai tudomány is nyilatkozik ebben. A császár üldözése elől Belgiumban talált menedéket. Zaklatott élet következett ezután, s Rogeard többé nem bírta el-foglalni a tehetségét megillető helyet. Hatvanhat éves korában hűnyt el s Páris városa saját költés-gén temettette el.

NOBEL ALFRED, a dinamit főtáplálója elhunyt, San-Remóban. Svéd származású volt, s a dinamitot 1867-ben találta föl véletlenül, de csak 1875-ben vonta magára az általános figyelmet. Nobel Pozsony mellett állított föl dinamit-gyárt, s fejedelmi vagyont szerzett. Örököseinek nagyrésze Magyarországon él.

IFJ. PÁZMÁNDY DÉNES, Pázmándy Dénes volt or-szágyűlési képviselő szép tehetségű fia, a „*Dunán-túl*” című lap szerkesztője, elhunyt e hó 11-ikén 26 éves korában. Korai halála mély részvétet kelt mindenfelé, mert műveltsége, eleven tolla, sok vá-ra-kozást keltett jövője iránt. Az utóbbi időben *Lus-sin-Piccolóban* keresett nyihulást betegségében, de baja súlyosodván, hazahozatták szerető szülői. Haldokolva érkezett meg. Temetése Budapesten történt meg s innen a fehérmegyei Baracs-kára, a családi sírboltba szállították. *Jókai Mór* is részvét-levelet intézett a mélyen sujtott szülőkhöz.

Elhunytak még a közelebbi napokban: *FÁBRY JÁ- nos*, a XVI. szepesi város főesperese, Ig-lón. — *HERBERT ALAJOS*, régi honvéd főhadnagy, Békés-Gyulán, ki mint könyvművész be utazta a félvilágot. A világosi szomorú napok után besorozták az osztrák hadse-regbe. Azután részt vett *Miksa* császár mexikói had-járatában, hosszabb ideig lakott Florida szigetén, Marokkóban és Algírban. Ismét csak hazatért s még egy izben utazta be Európát, azontúl pedig *Békés-Gyulán* vonult meg, a hol egyetlen gyönyörűségét rózsakertészete képezte. — *Idősb DONÁTH JÓSEF*, nyug. kir. törvényszéki elnök, 1848—49-iki honvéd, a sepsiszentgyörgyi székes Mikó-kollégium és az orbal ref. egyházmegye főgondnoka, ki élén állt minden hazafias és nemes eszlő mozgalomnak, 81-ik évében Szöröcsén. — *ANDRÁSI NÁNDOR* 1848—49-iki nemzetőr hadnagy, nyug. kir. járásbíró, 67 éves korában, Tornán. — *Lászlófalvi FÖRDÖH JENŐ*, osztálytanácsos a fiumei tengerészeti hatóságánál. — *ZECZ MIKLÓS*, horvát tartománygyűlési képviselő, a „*Narodne Novine*” szerkesztője Zágrábban. — *RÓNAI GYULA*, a vidéki színészet egyik hívatott, te-hetséges tagja, ki tanulmányait a színészeti akadé-mián végezte, s Kolozsvárt, Pécsen, Szegeden méltányolták képességét mint jellemzőszínt, 35 éves korában, Szegeden. — *Dr. FERAY GÉZA*, fővárosi fia-tal orvos, ki egy operációnál megsérten két, vérmegéztést kapott, 30 éves korában, Budapesten.

KABAI ISTVÁN, Szatmár város törvényhatóságának bizottsági tagja, 67-ik évében. — *SZENTE JÁNOS*, hie-tes ügyvéd, 83 éves korában, Nagy-Kőrösön. — *RÉVFFY DEZSŐ*, pénzügyi titkár, 45 éves korában, Zomborban. — *BRECH SÁNDOR*, nyug. grózi erdő-

CEYLONI HERCZEGEK.

BUDDHA TEMPLOM BELSEJE.

„A RUBINOK HAZÁJÁBÓL.”

Egy csodagyermek tragédiája. Ezelőtt 16 évvel nagy híre volt a kis *Frankl Mór*icznak, a ki Pécsen született 1872-ben, s még alig töltötte be 6-ik évét, mikor általános feltűnést keltett rendkívüli számoló tehetségével. A legnagyobb számokkal egyszerűn fejből végezte a nehéz műveleteket. Mint csoda-gyermetek mutogatták mindenfelé. E folytonos zak-latásban végkép kimerült. Az iskolai tanulmányok sehogys sem mentek a lényéből kiforgatott gyermek-nek. Majd mint katona a hadi tengerészethez ke-rült, ott sem a kötelességtudók közé tartozott, sokat büntették. Haza jönni nem akart, hogy valamihez énekelni el egyet. Szavaltak: *Csillag* *Teréz* és *Zilah* *Gyula*; énekeltek *Zilahiné Singhoffer Vilma*, *Vidor Pál*, *Vizvári Mariska* és *Balassa Jenő* szébbnél-szebb

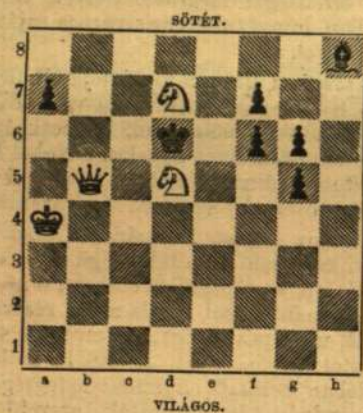
mondanak, énekelnek. Ezeken a minden héten szo-kásos mulatságokon kívül azonban néha rendkívüli örömkömben is résztülnek a gyermekek a *Telefon Hirmondó* révén. Így például a legnagyobb élő ma-gyar író és a nemzet csalogánya voltak vendégei 17-én, csütörtökön a *Telefon Hirmondónak*, hogy több kiváló művésznővel és művészszel együtt közre-működjenek a *Hirmondó* aznapi gyermekestéjén. Az illusztris vendégeket *Pósa Lajos*, Az én Ujságom szer-kesztője, a gyermek-est rendezője, kérte fel a közre-működésre. *Jókai* gyönyörű mesét mondott az apró hallgatóknak, míg *Blaháné* az ő aranyos nótái közül énekelni el egyet. Szavaltak: *Csillag* *Teréz* és *Zilah* *Gyula*; énekeltek *Zilahiné Singhoffer Vilma*, *Vidor Pál*, *Vizvári Mariska* és *Balassa Jenő* szébbnél-szebb

mester, 68 éves korában, Dobsinán. — VESZELAK Károly, államvasúti hivatalnok, 34 éves korában. — EDESKUTHY Sándor, a nyírkó elhunyt Edecskuthy L. nagykereskedő édes atyja, 87 éves korában, Sümegben. — RÁCZ FERENCZ a szabósmegyei Buj közszeg főjegyzője, 73 éves korában. — TOMOSVÁR Sándor, fővárosi államrendőrségi felügyelő, 36 éves korában. — NÉMETH ISTVÁN, államrendőrségi hivatalnok. — PICK ZSIGMOND, földbírtokos, 78 éves korában, Kisczelben. — SZIVÁK IMRE, Kunfélegyháza város köztisztviselője álló polgári és városi bizottsági tag, 79 éves korában. Szivák Imre dr. orsz. képviselő és Szivák István tanár és atyjukát gyászolják benne. — ID. LEHOCZKY PÁL, a cs. palotai takarékpénztár pénztárnoka. — BORZOVAY TEOFILOSZ ANDRÁS, Korlát, 80 éves korában. — KOMPASZKY FERENCZ, 44 éves korában, Kassán. — LEKI DULÉRA ALFRED, sáros palanóczai körjegyző, 67 éves korában. — SZADILAK JÁNOS, dr. tanár, 33 éves, Trszénán. — VILLÁNYI TIVADAR, posta és táviró tiszt, 45 éves, Budapest. — BLASKOVITS ÖDÖN, m. kir. állami gazdasági intéző, Mezőhegyesen. — IFJABB WELLER MIHÁLY, 32 éves korában, Győrött. — MARKOVITS ISTVÁN, 76 éves, Kézdi-Vásárhelyen. — GORKU LEO, telekkönyvezető, 62 éves, Ungvárt. — BÁRÓ VECSEY GYULA, földbírtokos, Bodrog-Szerdahelyen 73 éves korában. — ZULAWSKI ANDRÁS, Andrássy Gyula gróf tisztartója, 65 éves korában, Csécsény közszegben.

ÖZV. BENEDICTY GYÖRGY, szül. Simonyi Ernész-tina, egyike volt az Orsz. nőképző egyesület legrégibb választmányi tagjainak, s ama huszonkét úri hölgy közt volt, kik Veres Pálné kezdesére az egyesületet megalapították. Koporsóját számos díszes koszorú borította, köztük a nőképző egyesületé, mely különlegesen jól jelen temetésén. — LOMAY NELLI, néhai Lombay Imre, Pest városa volt főkapitányának leánya, Budapest. — WARGHA IMRE, szül. Rác Agnes, kir. ítélőtáblai bíró neje Szegeden. — CSEMIZKY EDÉNÉ, szül. Benitzky Karolina, földbírtokos köztisztviselőben élt neje, 78 éves, Nagy-Sztrázsinban. — ÖZV. FARKAS BÉLA, szül. Roser Jozefa, 73 éves, Budapest.

SAKKJÁTÉK.

1984. számú feladvány. Ehrenstein M.-tól.

Világos indul a negyedik lépésre matot mond.

Az 1973. számú feladvány megfajtása Gérecz Károlytól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. Vb5—f1 — Kc5—e4 2. — Kc4—d5 :
3. Vb1—c2 — Kc4—e5 (a) 3. Vc2—d3 — Kd5—c5—e5
4. Vg2—g7 mat. 4. Vd3—b5—f5 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andor S. — Kovács J. — Sárospatakon: Gérecz Károly. — Csomonyán: Németh Péter. — Gyula: Dr. Plopu György. — A pesti sakk-kör.

Hibaigazítás: Az 1982. sz. feladványban Decker A.-tól a7-re fekete gyalog állítandó.

Szerkesztői mondanivalók.

Karácsony idejében. Köszöni fogjuk. Rorate. A sikerült költeményt a közlők közé soroltuk.

Az agg s leánya. Az ily rajz, melynél sem a szereplők lelkébe nem pillantunk, sem történetüket nem ismerjük, nem igen érdekelhet az olvasót.

Úton. Köszönettel vettük. A másik is közelebb sorra kerül.

Nóta... Nem mese az... Erősen lüktető, szép magyar ritmikus formában van írva; de a gondolat egy kicsit mesterkelt, a Német- és Franciaországból írt költeményeket, ha lapunk keretébe illenek, szívesen vesszük.

Meghalt a kis fiad. Vannak benne szép sorok; de az egész sokkal személyibb vonatkozású, semmint a nagy közönség elé bocsáthatók.

Nem vágyom a világha. Köszöni fogjuk; de a harmadik versszakot jó volna tartalmasabbal cserélni föl, így csak üres rimpingetés, s nagyon elüt a többitől.

A Zürichbergben. A közlők közé soroltuk.

Blankának. Blanka I. II. A csingilingi csárda. Az első a közlők közé soroltuk.

Nem közölhetők: Ha tudnád. Egy szeretnek. A költői tartalmat, mely tagadhatatlanul mindkettőben megvan, szerző csak nehezebben tudja kifejezni. — Barátom halálára. I. II. Az I. sz. szövegét egészen száraz próza; a második sem állhat meg. — Tihany víra. A verselés ügyes, az elbeszélés lendületes, folyamatos; de az e fajta regék és mondák kora és divatja lejárt s csakis úgy állhatnak meg, ha szerző valami mélyebb eszméi tartalmat önt beléjük, az pedig itt egészen hiányzik. — Király és leánya. Allegoria akarna lenni, de zavaros. — Szőke leány mért oly könnyes a szemed. Gyöngye kísérlet. — A megtörés. Van benne erő, de a kidolgozás fogyatékos.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 49-ik számában közölt képtalány megfajtása: *Paraszt a dolog, én magyar nemes vagyok.*

Heti naptár, december hó.

Nap	Kath. prot. naptár	Görög keleti naptár
20 Vasárnap	D. IV. Adv. v.	8 F. 30.
21 Hétfő	Tamás ap.	9 B. A. fogant.
22 Kedd	Zeno vt.	10 Ménéz
23 Szerda	Viktória sz.	11 Dániel
24 Csütörtök	Adam, Éva	12 Spiridion
25 Pétek	Nagy Karács.	13 Eusztát, O.
26 Szombat	István I. vt.	14 Tízrus

Hold változás. Utolsó negyed: 27-én d. u. 1 ó. 25 p.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-ter 6. szám.)

Selyem-damasztok 65 krtól 14 ft 65 krig méterenkint — valamint fekete, fehér színes Henneberg-selyem 35 krtól 14 ft 65 krig méterenkint sima, csíkos, kockázott, mintázott, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban stb.) megrendelt árú postabér és vámmentesen a házhoz szállítva mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (cs. és k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba címzett levelek 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó: Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 6575

A főváros legszebb látványossága

A Magyarok Bejövetele
Feszty körkép
Városligetben
Andrássy-ut végen.
Csak még rövid ideig látható
reggel 9-től este 4 óráig,
az esti órákban villany-világításnál.

Belépő-díj 50 krajczár. 6553

Pompás

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:
FORGÁCSOK
Irta
AHO JÁNOS.
Finn eredetű fordította
POPINI ALBERT.
Ára füzve 1 ft 20 kr.

Legjobb és leghíresebb pipere hölgyor: a
VELOUTINE
Különleges Rezipor
BISMUTAL VEITPE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS

„EGYETÉRTÉS” POLITIKAI NAPILAP.

Csávolszky Lajos, 1896. évi folyam. Kossuth Ferenc, főszerkesztő, főszerkesztő.

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadász olcsó eszközökkel, hogy magának egyszerű, tömegesen csakhamar elmaradó, új előfizetőt szerezzen, hanem mindenkor a színvonalon álló közleményei, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által iparkodik régi, jó hírnevét mint hazánk legelső napilapja állandóan fenntartani, hogy ez uton ne csak régi előfizetőit kaphassa állandóan magához, hanem közönségét új hódítókat általa évről-évre maradtatlan meg is szaporítsa.

Hogy ezt a célt elérjük, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalon majdnem annyi betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalon s így az Egyetértés egy rendezett 8 oldalas lapja annyi közleményt tartalmaz, mintha a kisebb lapok 24 oldalas lennének meg, a mi azonban csak kimagaslóan magas színvonalon történik. Ilyenkor az Egyetértés 12—20, illetőleg a kisebb lapokban számított 36—60 oldalnyi terjedelmű.

Csakis a lap ily nagy méretei teszik lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általánosan ismeretes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósításai e nemben a legteljesebbek, nemcsak a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehajlatlanságnál fogva is, mely a tudósításokat minden pártviszázat olvasó előtt is élvezetessé teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő tárcza- és regényrovata. Az Egyetértés állandóan két kitűnő regényt közöl egyszerre, részint eredeti, részint a modern világrodalom remekeiből válogatva elsőrangú műfordítók fordításában. Az egy év alatt közölt regények 400—500 nyomtatott ívre, vagyis 40—50 rendezett regény-kötetbe rognak. Így 40—60 kötet regény birta a legalább 400000 forint. Ha most még tekintetbe vesszük az Egyetértésnek mindenkor közzétett kiadványait és előrangú publikisták által írt vesztéseket és egyéb politikai közleményeit, bő hírvetéseit, eredeti táviratokat az ország és a világ minden részében levő saját levelezőitől, továbbá a vasárnapi naptár megjelent és egy-egy számlapot pótló „Irodalom”, „Tantügy” és „Művelődés” című országos hírvetéseket a végül az Egyetértés által közölt hírvetéseket, a hazai sajtókon bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtókon egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes. Mindezen előnyök dacára az Egyetértés előfizetési ára a legmértékesebb: 6925

Előfizetések legelőszertében postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, papnövelde-utca 8. intézendők.

Égész évre — 20 ft —
Fél évre — 10 —
Negyed évre — 5 —
Egy hónap — 1 — 80

Előfizetések legelőszertében postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, papnövelde-utca 8. intézendők.

ÖRÖK SZÉPSÉG.

Több évi fáradságos és költséges vegyi kísérletezés után sikerült oly szert találnom fel, mely teljesen ártalmatlan és biztos hatással bír. Ezen szépségőrző elneveztem kalopsionnak

A kalopsion használata által rövid idő alatt arczbőrünk, mely foltos, kitéréses volt, gyönyörűen kitisztul, nagy mértékben megfiatalodik. Arczbőrünk lágy, puha, finom lesz. — A kalopsion huzamosabb használata által az arczunkon levő ráncok elsimulnak és fiatal, tiszta arczbőrt nyerünk. — A ki a kalopsiont folytonosan használja késő öreg koráig nem fog ráncos arczbőrt kapni.
Egy üveg ára 10 ft. Próbaüveg 2 ft 50 kr.

Magyarországi képviselőik:
Kapható SZALAY JOZSEFNÉL, IV. sz. álf. a. u. 11. sz. és TORÓK JÓZSEF gyógyszer. urnál király-utca.
Hogy a n. é. vevőim megelégedésüknek ne legyenek kétségei Magyarországon forgalomba kerülő üvegek a képviselői pecsét és címkejével vannak ellátva. 7020

MARGIT-CRÈME

hírneves, az elegáns hölgyek által használt arczcrème (nem száraz, hanem nedves) rövid idő alatt ifjítja és szépíti az arczot, eltávolítja az arczról minden nemű bőrtisztatlanságot. Egyedül szer sepi, májfoltok, pattanások, bőrtka (mitesser) ellen. Bámulatos hatással arczra rejlik, hogy a bőre kevesebb idő alatt tisztább és egészségesebb lesz, hogy sepi, májfoltok, pattanások, bőrtka (mitesser) ellen. Bámulatos hatással arczra rejlik, hogy a bőre kevesebb idő alatt tisztább és egészségesebb lesz.

Mivel nem száraz — nappal is alkalmazható, — a crémével bekent bőre a hölgyor remekül tapad. Ára 50 kr. 1 ft. Margit-szappan ára 35 kr. — Margit-hölgyor, fehér, rózsás és crème színűben ára 60 kr. — Margit-fogpép 50 kr. 6812

FÖLDES KELEMEN gyógyszer. tártára, Aradon, Deák Ferenc-utca 11. sz. Főraktár BUDAPESTEN, Török József, Király-utca

Főiskolai Dr. KUN ZOLTÁN kipróbált
leazg-örvös gyógyszer
Vérképző labdacok, rőszaszínre emelkedő: vérzések, gyökerek, nápkörök, gyengékek, görvélőkörök, lástalan tüdőbetegnek legjobb gyógyszer. 1 üveg ára 1 ft 80 kr.
Hurut labdacok, gyomorzurur, tüdő- és gégehurut, tüdővész, hideglelés, náziária, gyri-mörk ellen legkisebb 1 ft 80 kr. és 2 ft 80 kr.
Női betegségek, legújabb és legjobb gyógyszer az IREI-GENE FOR 1 doboz 1 forint 20 kr.
Dentipurin-szajviz legjobban minden szájvíz fölötti kitűnő óvására a ragályos torokbajoknak is! Ára 60 krajczár.
A Purpurin Crème arcz- és kékenőcsének meglepő hatása van! 5 nap alatt az arczról minden foltot eltávolít a hársónyszervé varázsló. 1 tégely 1 ft 20 kr.
Kaphatók a készítőnél:
TRSTYANSZKY K. gyógyszerésznel
Sárospatakon. 6839
Főraktár Budapest: Török József gyógyszer. tártára, Király-utca. Dr. Baday Emil gyógyszer. tártára, Városház-tér. Minden drogus-tüzletben és gyógyszer. tártára kaphatók.

Levélbélyeg-kereskedés
PRÜCKLER J. C.
Budapest, IV., Régi posta-u. 5.
Alapították 1876. 7014
Veszek! Eladok! Cserélek!

Még csak néhány napig.
Huzás már 1896 december 28-án.
Magy. kir. jótékonyczélú államsorsjáték
főnyeremény 60,000 ft.

Az összes nyeremények összege 160,000 ft.

Sorsjegyek a 2 ftért kaphatók a lottó-igazgatóságnál Budapest (Pest, fővámbáz, főtelep), a hová a megrendelt sorsjegyek ára postautalvány mellett előre beklí-
dendő, valamennyi lottó-, s- és adóhivatalnál, a legtöbb postahivatalnál, a bécsi „Merkur”-nál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegytároló kőszeknél. 6969

Budapest, 1896 október hó 4-én.

Magy. kir. lottó-igazgatóság.

CALDERONI és TÁRSA
BUDAPEST,
Váci- és Deák-utca sarkán.

Színházi látszóvelek alumíniumból legkülönbözőbb ki-
állításban kitűnő üvegekkel börtökben vagy elegáns peluche zacskóban. Női látszóvelek fogantyúval. Leg-
jobb Zeuss-féle társzóvelek. Tábori vadász és verseny látszóvelek legújabb átalakítású és tirage rapide. Salon lorgnettek. Orszipetők és szemüvegek arany, ezüst, tekőszőkecsont keretben legjobb üvegekkel. Stereos-
kop szekrények. Aneroid légnyomórók. Terem és ablak hőmérők díszes kivitelben. Rajzeszközök. Fénykép-
szeti készülékek stb. ds választékban. 6985

Arjegy-zékek kívánatra bértmentve küldetnek.

Izzólámpák.

Izzólámpagyárunk tetemes kibővítése folytán azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy izzólámpáinkat minden keresett rendszerben, elismert jószágunknál fogva bármely mennyiségben, legelőszobban számíthatjuk.

SIEMENS és HALSKE
Gyári raktár:
VIII. ker., Kerepesi-ut 9/a. szám.
Dus raktár 7012

világítási testekből
villa m világításhoz, valamint légszesz és villamhoz kombinálva.

Házi villamos berendezések eszközöltnék.

szabadalmazott
Jégsarkantyúk!

Ezen rendkívül cöl zert jég-sarkantyúk minden más gyártmány fölött előny érdemelnek. Jóval kisebbek és könnyebbek, nem sérítik a sarkat, és nem is iell attó eltávolítani. Használaton kívül teljes n láthatatlanok. 60 kr.-nak előzetes beklüdsé ellenében portómentesen, vagy postautalvánt melle t szétküldi: C. A. Stank jun. Reichenberg. 7010

Hirdetések elfogadtatnak a kiadó-hivatalban, Budapest, IV., egyetem-utca 4. sz. a.

CHOCOLAT MENIER
A világ legnagyobb gyára. 50,000 kilo.
Kapható minden fűszer- és csémege-kereskedésben és cukrászdában. 6985

Az arczszin fiatal fénye és üdésége.

A Dr. Lengyel Frigyes-féle nyírfabalsamnak szigorúan a használati utasítás szerinti alkalmazása által a felső bőr lehámlik lassankint és az ezen módon tisztított alsó bőr fiatal fényben és üdésében jut felszínre. Minden nemű kiütés, sepi, folt, vörös, anyajegy stb. stb. ezen szer által elmulik, a bőrcserecsok és himlőbelyek lassankint el lesznek simítva; egytában az arczszin friss, egészséges színt nyer. Dr. med. Ráspi tanár egyetemi proeurator Bécsben és Pyelach tanár Londonban mint kitűnő szer ajánlják Dr. Lengyel Frigyes nyírfabalsamát.
Egy korsó ára használati utasítással 1 ft 50 kr.
A nyírfabalsam hatásának támogatására szolgál a Dr. Lengyel Frigyes-féle benzó-szappan darabonként 60 kr. 6991
Főraktár Török József gyógyszer. tártára Budapest, király-utca 12.

PSERHOFER J.-féle
gyógyszertár, Bécsben, I. kerület, Singerstrasse 15. szám alatt „zum goldenen Reichsapfel“

„VÉRTISZTÍTÓ LABDACSAI“
melyeket azelőtt „Egyetemes labdacoknak“ neveztek, jogosan megérdemlik ez utóbbi nevet, mivel ezek a labdacok nagyon sok betegségben használhatók, kitűnő hatással. Ezek a labdacok sok évtized óta vannak általánosan elterjedve és kevés olyan család van, mely egy kis készletet ne tartana otthon ebből a kitűnő házi szerből. Számos orvos ajánlja ezeket a labdacokat házi szernek, különösen ama bajok ellen, melyek rossz emésztés és székrekedés által támadnak, u. m.: epekeréngés zavar, májba, bélgöngyöcség felfuvalódások, az agyban való vértululások, aranyér eseteiben stb. A vértisztító tulajdonságuknál fogva különös jó hatással vérszegénységben és az ebből eredő betegségekben: sápadtságban, ideges fejfájásban stb. A vértisztító labdacok hatása enyhé, fájdalmat nem okoznak és így a leggyöngyöcség betegek és gyermekek is bizvást bevehetik.

Ezen vértisztító labdacok több mint 100 év óta tiszta és hamisítatlan minőségben kaphatók az „arany birodalmi almához“ címzett gyógyszer. tártára Bécsben, Singerstrasse 15. sz. a. s egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz (skatulya) ára 21 kr. o. é. Egy csomag, melyben 6 doboz van, 1 ft 5 krba kerül, bértmentve utánvétel küldésénél 1 ft 40 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el. Az összes előleges beklüdséknél (mi legjobban postautalvánnyal eszközöltnék) bértmentve küldésénél együtt: 1 csomag 1 ft 25 kr, 2 csomag 2 ft 30 kr, 3 csomag 3 ft 35 kr, 4 csomag 4 ft 40 kr, 5 csomag 5 ft 20 kr. és 10 csomag 9 ft 20 kr-ba kerül. Ezen kívül még mindennemű megbízások elfogadtatnak s a leggyorsabban és legelőszobban teljesítenek az „arany birodalmi almához“ címzett gyógyszer. tártára: Bécs, Singerstrasse 15. sz. a.

Csak azon labdacok valódiak, melyeknek használati utasítása J. Pserhofer aláírásával van ellátva és ezen aláírás minden doboz földelén vörös színben van nyomtatva. 7005
Raktár Budapest, Török József gyógyszer. tártára, Király-utca 12. sz. a.

Ezredéves országos kiállítás díszoklevél.

Petroleum-lámpák
a legegyszerűbb kivitelű a legpazarabbig.

Herrmann M. féle szab. villam-lámpák.

A létező legjobb petroleum-lámpa. Szesz-lámpák Auer-égőre. Unikum-lámpa a legelőszertűbb használati lámpa.

Raktárak Budapest: V., Gisella-tér 1. * VI., Terés-kört és Király-utca sarkán. VIII., Üllői-ut 2., a Kálvin-tér sarkán. * X., Jászberényi-ut. 6075 POZSONY: Lőrinczkapu-utca.

Fém- és diszműtárgyak.

Valódi király-olaj a legjobb biztonsági petroleum.

Magyar fém- és lámpagyár-gyár részvénytársaság BUDAPEST-KÖBÁNYA.

Raktárak Budapest: V., Gisella-tér 1. * VI., Terés-kört és Király-utca sarkán. VIII., Üllői-ut 2., a Kálvin-tér sarkán. * X., Jászberényi-ut. 6075 POZSONY: Lőrinczkapu-utca.

Raktárak Budapest: V., Gisella-tér 1. * VI., Terés-kört és Király-utca sarkán. VIII., Üllői-ut 2., a Kálvin-tér sarkán. * X., Jászberényi-ut. 6075 POZSONY: Lőrinczkapu-utca.

Raktárak Budapest: V., Gisella-tér 1. * VI., Terés-kört és Király-utca sarkán. VIII., Üllői-ut 2., a Kálvin-tér sarkán. * X., Jászberényi-ut. 6075 POZSONY: Lőrinczkapu-utca.

Raktárak Budapest: V., Gisella-tér 1. * VI., Terés-kört és Király-utca sarkán. VIII., Üllői-ut 2., a Kálvin-tér sarkán. * X., Jászberényi-ut. 6075 POZSONY: Lőrinczkapu-utca.

Raktárak Budapest: V., Gisella-tér 1. * VI., Terés-kört és Király-utca sarkán. VIII., Üllői-ut 2., a Kálvin-tér sarkán. * X., Jászberényi-ut. 6075 POZSONY: Lőrinczkapu-utca.

Guerlain Parfumerie française de Luxe

15, RUE DE LA PAIX, PARIS

Le monde élégant et fashionable de Paris se sert :
Eau de Cologne Impériale, Sapoceti, savon spécial;
Crème de Fraîches et Poudre de Cypris pour le teint;
Extraits pour le mouchoir et le vaporisateur Jicky, Belle France, Alcoolat de Rose pour les cheveux.

Schweiczi himzések gyári raktára

Budapest, V. kerület, József-tér 10. szám.
Nagy választék raktár himzésekben szallagok betétek, ruhák. Különlegesség legfinomabb angol Madapolamban mennyasszonyi kelengyék részére. Selyem, bársony és gyapjú szövetek megrendelésre himzésznek.

SZABADALMAKAT

(Patente). Készítő, védjegyeket és mintákat belajstromoztat, a világ minden államában, legkedvezőbb feltételek mellett, RETHY JÁNOS, nemzetközi szabadalmi iroda. Budapest, Erzsébet-körút 2. szám. (Tulajdonos Zielinski Szilárd, okl. mérnök.) 7015

Eisenschiml és Wachtl

Budapest, Váci utca 12. 7011
Bécs, VIII/L. Kaiserstrasse 62.
Karácsonyi és újévi ajándékok, fényképeszeti készülékek, Diaphani képek, keretbeállítások, passepartoutok és képfalványok a legfinomabb és legolcsóbb kivitelben. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

FÖLDVÁRY IMRE

férfidivat- és fehérnemű-raktára.
BUDAPEST,
IV., Koronaherceg-utca 11. sz., a főposta mellett és VIII., Kerepesi-út 8., a Pannónia mellett.
Telefon. Árjegyzék bérmentve.
Speciális készítője jó szabású férfi ingeknek. 6919

Kinek van szeplője?

vagy bármilyen folt, vagy pattanás az arcon? Az teljes biztonsággal fordulhat annak eltüntetésére végett a világ hírt.

Seraül arczenőcsőhöz,

mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztatlanságot hanem az arcbőrt vakító fehérre, tisztává és üdév teszi. — 1 tégely ára 70 kr. — Postán franko küldve 1 frt 5 kr. — Szappan hozzá 1 drb 30 kr. Kapható Budapesten: Török József gyógyszerész úrnál, Egger-féle Nádor, gyógyszerárban valamint minden magyarországi gyógyszerárban. 6903

Rozsnyay Mátyás gyógyszerész, Aradon.

Cacao van Houten

E gyártmány kitűnősége magyarázza meg annak rendkívüli kelendőségét. 6989

Raktár:
Budapest, Kristóf-tér és Váci-utca sarkán.

Gyártmányok:

Alpaca-érmék, china-érmék és alpaca-érmék:

u. m. érmék, asztaltörtek minden kivitelben: gyertya- és gyufa-törtek, teakannák, tea-szűrők, magánházak, szállodák, vendéglők és kávéházak részére.

Kelengye-cassetták.

Szabadalmazott. 7032

tiszta nikkelt fűző-edények.

Képes árjegyzék kíváratra ingyen.

Nincs többé köhögés!

Tüdő- és gégebetegségeknél szenvedők részére.

Med. univ. Dr. FÁYKISS KÁROLY

szepesi kárpáti gyógyfűkivonata

1 üveg 75 kr., orvorkák egy doboz 35 kr., thea 1 csomag 50 kr., egy kis próbacsomag 25 kr. 30 év óta a legjobb eredménnyel használják köhögés, rekedtség, hurut, köhögés, influenza, légzőrendszeri akadályoknál, oldalszúrásnál, tüdőgyulladásnál és idült hörgőgyulladásnál. 7028

Kapható Koller Testvérek a Nagy Kristóf-tér 2. Váci-utca és Kristóf-tér sarkán.

Újdonságok selymekelmékben

ugymint fehér, fekete és mindenféle más színben gyári árakon, a valódiság és tartósságát való jóallás mellett, méterenként 35 krtól 12 frtig portó és vámentesen házhoz szállítunk. Magánok számára a legjobb, közvetlen megrendelési forrás. Ezer meg ezer előismerő írat. Minták franko. Svájcban levelelportó kétszeres.

GRIEDER ADOLF ÉS TSA

6961 selymekelmé gyárak szövetsége Zürich.
Spanyol kir. udvari szállítók. Spanyol kir. udvari szállítók.

Váljunk el

az eddig használt értéktelen szerekől. Köhögésnél, rekedtségben, a torok és légzőszervi szervek minden zavarána teljes biztonságga hatnak

EGGER MELLPASZTILLAI.

Ezrekre menő hálaíratok rendelkezésre.

Egy doboz ára 50 kr. és egy forint. Próbadoz 25 kr.

Kaphatók minden gyógyszerárban. — Főraktár:

Egger-féle gyógyszerár a Nádorhoz.

Budapest, Váci-körút 17. 6968

Páris 1889. Kitüntette Brüsszel 1891.
Genf 1889. Bécs 1891.
1893. Chicago. Magdeburg. London 1893.

Egyetememes gyomorpor

Barella P. F. W.-től Berlin SW., Friedrichstrasse 220, a franciaországi orvosi társulatok tagja. Orvosiilag legjobban ajánlatik. Rendkívül sikeres, még idült gyomorbajoknál is. Szállít próbára ingyen, csupán a viteldij megterítése mellett, berlini főraktárából.

Ausztria-Magyarország számára egy doboz frt 1.60

Raktár:

Budapest: Török József gyógyszer.

király-utca 12. szám. 6992

SZEP

asszony a föld gyöngye.

Azért használjon minden hölgy:

Diana arczenőcsőt, mely teljesen ártalmatlan, legbiztosabban finomító és szőpítő szer. Legjobb eredménnyel használják minden bőrbetegség és bőrtisztatlanság u. m.: kiütés, szeplő, májfolt stb. ellen.

Egy tégely ára 50 krajczár.

Viora szépségtej. Tejeszerű folyadék, elismert legkifinomott mosdóvíz. Az arcnak szép fehér és üdö színt ad és ezt puhává teszi, eltávolítja és óvja minden arctisztatlanságtól. Nagyon kedvelt hölgykozmetikum.

Egy üveg ára 70 krajczár.

Ibolya kézmosópor. A kéznek bármilyen szőpítást ad. Doboz ára 60 kr.

Használati utasítások mellékelve vannak.

Főraktár a készítőnél

SZEGHY SÁNDOR gyógyszer.

SZEGZÁRDON. 6873

Budapest: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárban.

SZEPSEG!

52. SZÁM. 1896.

BUDAPEST, DECEMBER 27.

43. ÉVFOLYAM.

Különleges feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI ÚJDONSÁGOK együtt félre — 6 •

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
félre — 4 •

Csupán a POLITIKAI ÚJDONSÁGOK egész évre 5.—
félre — 2.50

Külföldi előfizetőknek a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

A RÉGI S A MAI KARÁCSONY-ESTE.

GYERMEKKOROM emlékeiből, — melyeket öreg koromban homályosuló szemekkel csak mintegy fátyolon át láthatok, — egy bájos, kedves kép tűnik fel előttem, melyet soha sem felejtetek el: a betlehemesek járása. Karácsony estéje volt; künn ropogott a hó a járó-kelők lábai alatt, mi szorongva ültünk a meleg szobában, feszült várakozásban: apánk, anyánk körül a gyermekek, kik közt a második én voltam, 7—8 éves. Öt óra tájt, már sötét éjszakában, ének hangzott s közelgő lépések kopogása az utcáról. Egyszerű házunk, szobánk utcára néző ablakához siettünk, szinte rohantunk s az éji homályban kivehettük a közeledő csoportot, mert kezeikben lámpással közeledtek hatan-heten, utazagyerékek riong csoportjától kísérve. Az ének egyre közelebb hangzott, s már szövegét is kivehettük (könyv nélkül is tudtuk), «Krisztus urunknak áldott születésén», s mikor a menet oda érkezett, az ajtóhoz szaladtunk, hogy a

tam, 7—8 éves. Öt óra tájt, már sötét éjszakában, ének hangzott s közelgő lépések kopogása az utcáról. Egyszerű házunk, szobánk utcára néző ablakához siettünk, szinte rohantunk s az éji homályban kivehettük a közeledő csoportot, mert kezeikben lámpással közeledtek hatan-heten, utazagyerékek riong csoportjától kísérve. Az ének egyre közelebb hangzott, s már szövegét is kivehettük (könyv nélkül is tudtuk), «Krisztus urunknak áldott születésén», s mikor a menet oda érkezett, az ajtóhoz szaladtunk, hogy a

várva várt vendégeket bebecsásuk. Kisebb-nagyobb fiúk voltak, pásztorbábukban, kucsmával fejkön, lámpákat s egyebet fogva kezökben, s köztük három szalásabb legényke, arany-papír sujtásos palástköpenyt viselve vállukon, fejkön vastag papírból kanyarított s arany-papírral bevont koronát, kenderből készült s keblőkre omló szürke szakállal. A betlehemi pásztorok s a napkeleti böles királyok! — mert az írásbeli mesét már jól ismertük. A legöregebbnek álcázott juhász egy bárkaforma

KARÁCSONY ESTÉJÉN.

Jantik Mátyás rajza.

SIKKES EGYENRUHÁKAT

tábornokoknak, tisztéknek, önkénteseknek, vasuti és postahivatalnokoknak, erdészeknek, csendőrségnek, rendőrségnek, tűzoltóknak, pénzügyőröknek és anyakönyvvezetőknek készítenek

BLUM ÉS TÁRSA

BUDAPEST, IV., Sütő-utca 2. (Szervita-tér sarkán.)

Árjegyzékek készséggel küldetnek.

7033

Pontos címre figyelni tessék.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.